

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری:

نام آزمون: فارسی پایه هشتم متوسطه

تاریخ آزمون:

۱) زبان و ادبیات را با هم مقایسه کنید.

۲) مفهوم کنایی مصرع «بزرگان نهاده بزرگی ز سر» را مشخص کنید؟

۳) به کمک واژه زیر، یک تشبیه بنویسید، به طوری که همه ارکان تشبیه را دارا باشد.

خورشید:

۴) در عبارت زیر غلط‌های املايي را پیدا کنید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

«از شگفت‌انگیزترین پرنده‌گان در آفرینش، طاوس است که خداوند آن را به اصوات‌ترین شکل بیافرید،»

۵) نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است را بنویسید.

پروردگار، بال‌هایی برای پرواز آن‌ها آفرید، این بال‌ها همانند لاله‌های گوش‌اند؛ بی‌پر و بدون رگ‌های اصلی، اما تو جای رگ‌ها و نشانه‌های آن را به خوبی می‌بینی.

۶) در این دو بیت قافیه‌ها و ردیف را مشخص کنید.

دوستی از من به من نزدیک‌تر از رگ گردن به من نزدیک‌تر

می‌توانم بعد از این، با این خدا دوست باشم، دوست، پاک و بی‌ریا

۷) مفرد دو واژه «مفاهیم» و «عوامل» را بنویسید.

۸) در هریک از گروه‌های اسمی زیر، وابسته‌ها را مشخص کنید و نوع هریک را بنویسید.

■ نخستین عامل مهم ■ صبح صادق ■ یک اثر ادبی

■ این انقلاب امیدبخش ■ همان ملت غیور

۹) معنی کلمات مشخص شده را بنویسید.

۱- درمی چند در آستین داشت و در عقیدتش خلل نبود.

۲- شیر حق را دان منزه از دغل

۱۰) معنی بیت‌ها یا عبارت‌های زیر را بنویسید.

۱) کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر این همه صورت برد بر صفحه هستی به کار

۲) تأمل در آینه دل کنی صفایی به تدریج حاصل کنی

۳) چشم دل باز کن که جان بینی آن‌چه نادیدنی است آن بینی

۴) از شگفتی‌های آفرینش خالق بی‌همتا، اسرار پیچیده حکیمانه در آفریدن خفاش است.

۱۱) در عبارت زیر ابتدا گروه‌های اسمی را مشخص کرده و سپس هسته و وابسته‌های هریک را بنویسید.

«گاهی گردباد کوچکی لنگ لنگان از راه می‌رسید و چادرهای باران خورده را مشت و مال می‌داد. عده‌ای قرآن می‌خواندند و بعضی تندتند به ساعتشان نگاه می‌کردند.»

۱۲) در میان واژگان زیر غلط‌های املايي را پیدا کنید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

«شیخ جنید بغدادی - احوال بهلول - نسجیده - هویت اصلی - جولاحگان - جامع تمثیل - آراسته - فضایل - مضاهر - مطابقت»

۱۳) «فیض کاشانی» شاگرد حکیم نامدار بود و در تمامی علوم دینی، عرفان، و تبحر داشت.

۱۴) قآنی در سرودن چه نوع قالب شعری تبحر داشت و در چه دوره‌ای زندگی می‌کرد؟

۱۵) در میان واژگان زیر، کلمات مترادف را پیدا کنید و در کنار هم بنویسید. (دو کلمه اضافه است).

«درازنا - لیک - روشن‌رایان - زدودن - ارجمند - خستگی ناپذیر - سوغات - پاک کردن - اما - گرانبها - نستوه - بن جان - طول - نیک‌اندیشان»

۱۶) با توجه به دانسته‌های خود از «ابوالقاسم قشیری» به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱) وی در چه قرن‌ی زندگی می‌کرد؟

۲) اصل کتاب او به چه زبانی است؟

۳) موضوع کتاب او چیست؟

۴) چه کسی در زمان معاصر آن را تصحیح کرده است؟

۱۷) هر کتاب را به نویسنده آن وصل کنید.

تاریخ اردلان	قیصر امین‌پور
رساله قشیریه	ابوالقاسم قشیری
گلستان	مستوره کردستانی
تنفس صبح	سعدی
	هاتف اصفهانی

۱۸) از مصدرهای زیر، فعل‌های چهارجزئی سوم شخص مفرد بسازید و با هر کدام یک جمله بنویسید.

شناختن ترسیدن رنجیدن

۱۹) فعل هر جمله، چندجزئی است؟

۱- زندگی یک سفر است.

۲- مبادا به حرف بزرگ‌ترهایتان گوش نکنید.

۳- تو آینده میهن را درخشان خواهی ساخت.

۴- دشمنان ما را از قدرت خود می‌ترسانند.

۲۰) نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است را بنویسید.

۱- گفتم: مرا غم تو، خوش‌تر ز شادمانی گفتا: که در ره ما، غم نیز شادمان است

۲- گفتم: که روی خوبت، از من چرا نهان است؟ گفتا: تو خود حجابی، ورنه رخم عیان است

۳- سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را اجتماع دوستان یکدم آمد به یاد

۲۱) در عبارت زیر، چند تشبیه به کار رفته است؟ ارکان تشبیه را مشخص کنید.

تو فرزند ایران و بیشه فرهنگ و ادب و اندیشه را، شیر شیران هستی

۲۲) برای هر بیت، یک آرایه ادبی بنویسید.

۱- گفتم: که روی خوبت، از من چرا نهان است؟ گفتا: تو خود حجابی، ورنه رخم عیان است

۲- گفتم: مرا غم تو، خوش‌تر ز شادمانی گفتا: که در ره ما غم نیز شادمان است

۳- گفتم که سوخت جانم، از آتش نهانم گفت: آن که سوخت او را، کی ناله یا فغان است؟

۲۳) آثار «از آسمان سبز» و «پریشان» به ترتیب از کدام شخصیت‌های ادبی است؟

۲۴) کنایه، را تعریف کنید و مثالی بیاورید.

۲۵) یکی از خدمات قائم مقام فراهانی و امیرکبیر را به ایران بنویسید.

۲۶) هر کدام از شاعران مربوط به چه قرن‌ی هستند؟

الف)	ب)
فیض کاشانی	هفتم
حافظ شیرازی	یازدهم
خواجه رشیدالدین فضل‌الله	هشتم
قائمی	دوازدهم

۲۷) جدول را کامل کنید.

مهیّا	پیامبران	توفان	خُلُق	تاریخ	وطن
معنی	مفرد	جمع	جمع مگسر	هم خانواده	مترادف

۲۸) درک و دریافت خود را از این شعر بنویسید.

آه ای پدر، پنهانم کن؛ پنهان
بال‌های من در برابر این توفان
ناتوان است، ناتوان
در برابر این تیرگی
و آنها که در بالا در پروازند.

۲۹) اشعار سوگوارانه را چگونه باید خواند؟

۳۰) «نقش‌نمای اضافه» چیست؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

۳۱) جدول را کامل کنید.

واژه تازه	متضاد	مترادف	هم‌خانواده	واژه
				سعادت
				ضرر

۳۲) نام نویسنده کتاب‌های زیر را بنویسید:

الف) بهارستان ب) تنفس صبح

۳۳) معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید:

الف) کای فلان چاشت بده یا شامم

ب) به قدر فهم مستمعان می‌گویم.

ج) دوست داشتن بسنده نیست، ایران را باید شناخت.

د) پرستار امرش همه چیز و کس

ه) کم‌رنگ شدن هنجارهای اخلاقی رهاورد تمدن غرب است.

۳۴) هرچه در مورد «قیصر امین‌پور» می‌دانید بنویسید؟

۳۵) «واج‌آرایی» را تعریف کنید.

۳۶) متن زیر را بخوانید و به سوال پاسخ دهید.

روی به فرزندان کرد و گفت: ای فرزندان حال شما در زندگی این چنین است. تا هنگامی که یاور و پشتیبان هم باشید دشمن نمی‌تواند بر شما چیره شود و سالیان دراز می‌توانید پیروز و ظفرمند به سر برید.
سوال: برداشت شما از متن بالا چیست؟

۳۷) در کدام گزینه آرایه تشبیه وجود ندارد؟

۱ - ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت

۲ - تاج عزت به سرم بنهادی

۳ - به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست

۴ - شنیده‌ها را بر کاغذ ذهن می‌نوشت

۳۸) در بیت زیر، چند فعل به کار رفته است؟ (چند جمله)

تمام طول هفته را به انتظار جمعه‌ام

دوباره صبح، ظهر، نه! غروب شد، نیامدی

الف) هفت ب) چهار ج) پنج د) شش

۳۹) جمع مکسر در کدام گزینه درست دیده نمی‌شود؟

الف) معادن ب) فواید ج) استعمار د) اسرار

۴۰) باتوجه به جمله زیر به سؤال پاسخ دهید:

«پره‌های طاووس، مانند دسته گل پر نقش و نگار، رنگارنگ است.»

ارکان تشبیه (مشبه و مشبه‌به، وجه شبه و ادات تشبیه) را در جمله بالا ببرید:

۴۱) در بیت زیر، مفهوم کنایی هر دو مصراع را بیان کنید.

«یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت»

۴۲) در جمله زیر ارکان تشبیه را مشخص کن.

روزگار چون ابر و باد ناپایدار و گذراست.

۴۳) منظور از بخش مشخص شده را بنویسید.

اکنون او را رها می‌کنم تا آنگاه که بتواند فلسطینش را بی‌غلط تلفظ کند.

۴۴) منظور از «خیرالبشر» در عبارت زیر چه کسی است؟

شفیع آخرت خیرالبشر کن

۴۵) جمله‌های زیر را ترجمه کنید.

■ رأسُ الايمانِ الاحسانُ الى الناسِ

■ I am a student. I live in....

■ I like my books and read them every day.

۴۶) جدول زیر را کامل کنید.

مفرد	عمل	افعال	اوقات	فاصله	برکت	عقل	وظایف
جمع	اعمال						

۴۷) در متن درس، واژه‌هایی را که نشانه تنوین دارند، بیابید و بنویسید.

۴۸) درک و دریافت خود را از این بخش شعر «کودکان سنگ» بنویسید.

«وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها

و افقی دیگر، نمایان...»

۴۹) از متن درس، سه گروه اسمی بیابید که در آنها صفت اشاره به کار رفته باشد.

۵۰) از متن درس، یک جناس بیابید.

۵۱) از متن درس سه گروه اسمی بیابید که در آنها صفت بیانی به کار رفته باشد.

۵۲) واژه‌های متضاد را از متن درس بیابید و آنها را کنار یکدیگر بنویسید.

۵۳) از متن درس هفتم، دو کنایه بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

۵۴) در هریک از جمله‌های زیر، گروه اسمی و وابسته‌های آن را مشخص کنید.

■ شعر زیبا، هم در گزینش لفظ و هم در بیان معنا توجه مخاطب را برمی‌انگیزد.

■ میرزای بزرگ، مرجع شجاع، فتوای تاریخی را نوشت.

۵۵) مفهوم کلی عبارت زیر را بنویسید.

«تویی که در این روزگار، چشم و چراغ ایرانی و بهار آفرین باغ ایران.»

۵۶) کلمه‌های جمع را به مفرد و کلمه‌های مفرد را به جمع تبدیل کنید.

همگان:

ارمغان:

ادب:

رادان:

۵۷) غلط‌های املائی را در عبارت‌های زیر بیابید و اصلاح کنید.

(الف) ایران، این خواستگاه بخردان، حتی دشمنان به کنی و دل چرکین را در برابر شکوه خود به زانو در می‌آورد.

(ب) فرزندانم، تویی که فرّ و فروق ایران را بدان بازخواهی گرداند و چشم جهانیان را به خیره‌گی خواهی کشاند.

(پ) دل از هرگونه آرایش و گمان درباره خویشتن پیرای و یزدان پاک را سپاس بگذار.

۵۸) شاعر در سروده «صورتگر ماهر» به کدام پدیده‌های خلقت اشاره کرده است؟

۵۹) ارکان تشبیه را در هریک از موارد زیر مشخص کنید.

■ ملخ، دو پای داس مانند دارد که با آن‌ها اشیا را برمی‌دارد.

■ مهربان و ساده و بی‌کینه است مثل نوری در دل آینه است

۶۰) در متن درس، کلمه‌هایی بیابید که یکی از حروف زیر، در آن‌ها به کار رفته باشد؛ سپس آن‌ها را بنویسید. «ت، ط، ث، س، ص، ق، غ»

۶۱) جدول زیر را کامل کنید.

فعل	بن مضارع	مصدر	زمان
رفت			
دارد			

۶۲) از متن «ستایش» و «درس اول» واژه‌هایی بیابید که در آن‌ها یکی از حروف «ذ، ز، ض، ظ» به کار رفته باشد.

۶۳) دور ترکیب‌هایی که اضافه تشبیهی هستند خط بکشید.

(زهر هجر - گذر عمر - کشتی زندگانی - سرد و گرم روزگار - ساحل مقصود - گوی سعادت - دستان کوچک ما - رخساره فلسطین)

۶۴) متضاد واژگان زیر را بنویسید.

صعود: فروغ: درنگ: دوزخ:

۶۵) در میان گروه واژگان زیر غلط‌های املایی را پیدا کنید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

(تعلّل - فرط - تعمل - غفلت - مصرور - محال - کاینات - مُحیا - تلفظ)

۶۶) مفرد کلمات زیر را بنویسید.

اعماق: اوقات: افعال: کائنات:

۶۷) برای هر واژه یک هم‌خانواده بنویسید.

گسترده: اضطراب: منحرف: توکل:

۶۸) معنی واژگانی که زیر آن خط کشیده شده است را بنویسید.

صعود کن تا سدره‌المنتهی در راهتان استوار بمانید.

پس ای محمد صعود کن اگر عقل و متانت را شعار خود کنند.

۶۹) نقش‌های دستوری را مشخص کنید.

الف) فلان رفتار زشت، باعث تنبیه شما شد.

ب) مردم ایران به پیشوایی امام خمینی (ره) هدف اصلی قیام خود را به جهانیان اعلام کردند.

ج) این میهن آسمانی، فرزندان دلاوری را پرورده است.

د) دانش اندکی در قلک ذهنش جمع شده بود.

۷۰) هسته و وابسته‌های هر گروه اسمی را در جدول وارد کنید.

الف) همان چند کتاب خواندنی

ب) دومین روز شروع مدرسه

ج) چه صبح زیبایی

د) کدام کتاب درسی؟

۷۱) باتوجه به جمله زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید.

«دیشب، پدر چند لباس زیبا برای دختر کوچکش خرید.»

الف) جمله چندجزئی است؟

ب) وابسته‌ها و نوع آن‌ها را مشخص کنید.

۷۲) در گروه‌های اسمی زیر، وابسته‌ها، نوع آن و هسته را مشخص نمایید.

الف) هر انسان آگاهی

ب) چند شاعر ایرانی جوان

ج) کدام میدان شهر؟

د) چهارمین پیامبر اولوالعزم

۷۳) بخش دوم دیوان فدایی مازندرانی نزدیک به بیت دارد که در قالب‌های به بیان پرداخته است.

۷۴) نام بخش نخست دیوان فدایی مازندرانی چیست و در چه قالبی سروده شده است؟

۷۵) نویسندگان و شعرای زیر مربوط به کدام قرن می‌باشند؟

«کبری شلدره - جلال الدین محمد بلخی - فدایی مازندرانی - حمید سبزواری - منصور سمعانی»

۷۶) درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- ۱) فدایی مازندرانی از شاعران بزرگ عصر قاجار است. درست نادرست
- ۲) بخش نخست دیوان او ۴۵۰۰ بیت دارد. درست نادرست
- ۳) بخش دوم دیوان او در قالب ترکیب‌بند سروده شده است. درست نادرست
- ۴) هنر شاعری فدایی در تصویر آفرینی‌های بدیع است. درست نادرست

۷۷) نام نویسنده آثار زیر را بنویسید.

۱) مقتل منظوم: (۲) روح‌الارواح: (۳) مجالس سبعة: (۴) سرود سپید:

۷۸) چهار آرایه ادبی در بیت زیر بیابید و برای هر یک توضیح دهید.

«بالب خشک و دل سوخته و دیده تر غرقه بحر بلا بود در آن بر تشنه»

۷۹) درباره مفهوم کنایی هر یک از عبارتهای زیر بنویسید.

۱) کاسه و کوزه یکی شده بودیم.

۳) خوابی برایش دیدم.

۲) روی حرفش ایستاد.

۴) پشت دستم را داغ کردم.

۸۰) درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.

۱) ردیف در کامل کردن معنای هر بیت و انتقال پیام‌های نهایی آن مؤثر است. درست نادرست

۲) کنایه، سخنی است که دو مفهوم دور و نزدیک دارد و مقصود گوینده، معنای نزدیک آن است. درست نادرست

۳) در بیت زیر، واج آرایی وجود دارد.

«شیر حقم، نیستم شیر هوا
فعل من بر دین من باشد گوا»

درست نادرست

۸۱) ارکان تشبیه را در بیت زیر مشخص کنید.

«همچو ماهی که فند ز آب برون، آل نبی
می‌تپیدی دلشان، سوخته در بر تشن»

۸۲) در جمله‌های زیر، نقش‌های دستوری را مشخص کرده و در جدول قرار دهید.

۱- تو عجب لباس‌های عجیبی می‌پوشی!

۲- چه حرف بامزه‌ای زد!

۳- کدام آدم بدجنسی تو را اذیت کرده است؟

۴- چند کارگر در کارگاه نجاری فعالیت می‌کنند.

۵- این دکتر، برای بررسی دقیق به چند آزمایش نیاز دارد.

۸۳) وابسته‌های پیشین و نوع آنها را در عبارتهای زیر مشخص کنید.

۱- این خانه بزرگ، چه زیباست!

۲- فلان کار مهم، چندین روز متوالی طول خواهد کشید.

۳- دومین کفش بزرگ مشکي را می‌خواهم.

۴- چند خودکار مشکي داخل کیف گذاشتی؟

۸۴) نقش دستوری کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید.

۱- برد عباس جوان، ره چو سوی آب فرات ماند بر یاد حسین تا صف محشر تشنه

۲- در زمان انداخت شمشیر آن علی کرد او اندر غزایش کاهلی

۳- تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه آنکه سیراب کند در لب کوثر تشنه

۸۵) در عبارت زیر، گروه‌های اسمی، هسته و نوع وابسته‌ها را مشخص کنید.

مردم دین باور و انقلابی ایران به پیشوایی بنیان‌گذار فرزانه انقلاب اسلامی و با تکیه بر تعالیم الهی، سه اصل اساسی «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی» را از همان آغاز به‌عنوان هدف اصلی قیام خود به جهانیان اعلام کردند.

۸۶) دور وابسته‌های پیشین را خط بکشید و نوع آنها را بنویسید.

- ۱) آه و افسوس از آن روز که در دشت بلا بود آن خسرو بی‌لشکر و یاور تشنه
 ۲) کجای زمین از تو عاشق تر است.
 ۳) این بیت از خواجه حافظ شیرازی است.
 ۴) چند دقیقه بعد بقالی را آوردند.

۸۷) در جاهای خالی با توجه به معنی، حروف مناسب قرار دهید.

۱) -زا: جنگ (۲) -دوا: مرکب (۳) ع - شان: تشنه (۴) -ایا: خلاق

۸۸) دور واژه متضاد در هر بیت خط بکشید.

- ۱- تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه
 آنکه سیراب کند در لب کوثر تشنه؟
 ۲- آل احمد همه عطشان ز بزرگ و کوچک
 نسل حیدر همه از اکبر و اصغر تشنه

۸۹) برای واژگان زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

۱- کوثر: ۲- زایا: ۳- رقم:

۹۰) در هر بیت خوب جستجو کنید و برای واژه‌های نوشته شده یک مترادف بیابید و در پراکنش روبه‌روی بیت بنویسید.

- (آخر) بشر ماورای جلالش نیافت (بصر، منتهای جمالش نیافت) ()
 (غیرممکن) مُحال است سعدی که راه صفا (توان رفت جز در پی مصطفی) ()
 (پرفروش) رعد و برق شب طنین خنده‌اش (سیل و طوفان، نعره توفنده‌اش) ()
 (زیبا) عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژد (چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار) ()

۹۱) معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

فرو مانده در کنه ماهیتش
 سیل و طوفان، نعره توفنده‌اش
 جهان متفق بر الهیتش
 پرستار امرش همه چیز و کس

۹۲) هر کلمه را به هم‌خانواده خود وصل کن. (دو کلمه اضافه است)

پرستنده	جلوه
مهجور	هجر
قلاده	تقلید
فائق	پرستار
متجلی	متفق

۹۳) برای کلمات زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

حیران:
 تماثیل:
 هجر:

۹۴) در میان لغت‌های زیر غلط‌های املائی را پیدا کنید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

اصرار حکیمانه - تماثیل - حجر - کشت زار - انباشته - هدقه - مطلق - تأمل - تین

۹۵) با توجه به جمله‌های داده‌شده جدول زیر را کامل کنید.

- ۱- جوانه با نگرانی نگاه کرد. ۲- بال‌های ظریف سنجاقک در روشنایی روز می‌درخشید.
۳- خورشید نور سوزانش را بر سینۀ زمین پهن می‌کرد. ۴- تو سنگ مهربانی هستی.

نهاد	مفعول	مسند	متمم	فعل

۹۶) با واژه‌های «می‌ترساند و می‌رنجاند» دو جمله چهار جزئی (نهاد + مفعول + متمم + فعل) بسازید.

-۱

-۲

۹۷) هسته گروه‌های اسمی نهاد را بیابید و دور آن‌ها خط بکشید.

- ۱) از شگفتی‌های آفرینش خالق بی‌همتا، اسرار پیچیده حکیمانه در آفریدن خفاشان است.
۲) پرهای طاووس، چونان برگ خزان دیده، می‌ریزد.
۳) نور کم‌رنگ شادی در قلبش جان گرفت.

۹۸) تعداد جمله را در عبارت‌ها و بیت‌های زیر مشخص کنید.

- ۱) گفت: «آری خانه او بی‌ریاست
فرش‌هایش از گلیم و بوریاست
۲) زود پرسیدم: پدر، اینجا کجاست؟
گفت: اینجا خانه خوب خداست»
۳) مُحال است سعدی که راه صفا
توان رفت جز در پی مصطفی
۴) عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژند
چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار؟

۹۹) نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است را بنویسید.

- ۱) گلستان کند آتشی بر خلیل
گروهی بر آتش برد ز آب نیل
۲) گفتمش: پس آن خدای خشمگین
خانه‌اش اینجا است؟ این‌جا در زمین؟
۳) پیش از این‌ها خاطر م‌دلگیر بود
از خدا در ذهنم این تصویر بود
۴) رعد و برق شب، طنین خنده‌اش
سیل و طوفان، نعره توفنده‌اش

۱۰۰) زمان و شخص و شمار فعل‌های زیر را بنویسید.

شمار	شخص	زمان	فعل
			می‌گردد
			کرده بود
			می‌آورم
			می‌خواهند

۱۰۱) ردیف و قافیه در بیت زیر کدام کلمات هستند؟

دوستی از من به من نزدیک‌تر / از رگ گردن به من نزدیک‌تر

۱۰۲) درست و نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

الف) در بیت زیر آرایه مراعات نظیر وجود ندارد.

ماه برق کوچکی از تاج او / هر ستاره پولکی از تاج او

درست / نادرست

ب) در بیت زیر آرایه کنایه یک بار استفاده نشده است.

یکی را به سر نهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

درست / نادرست

۱۰۳ بیت‌های زیر به کدام آیات قرآنی اشاره دارند.

الف) عادت او نیست، خشم و دشمنی
ب) دوستی از من به من نزدیک‌تر
نام او نور و نشانش روشنی
از رگ گردن به من نزدیک‌تر

۱۰۴ برای بیت‌های زیر یک آرایه ادبی بنویسید.

۱) یکی را به سر برنهد تاج بخت
۲) به درگاه لطف و بزرگیش بر
۳) آن خدا بی‌رحم بود و خشمگین
۴) گفت: آری خانه او بی‌ریاست
یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
بزرگان نهاده بزرگی ز سر
خانه‌اش در آسمان، دور از زمین
فرش‌هایش از گلیم و بوریاست

۱۰۵ «بوستان سعدی» از چند باب تشکیل شده است؟

۱۰۶ «نهج‌البلاغه» توسط چه کسی گردآوری شده است؟

۱۰۷ برای بیت زیر سه آرایه ادبی بنویسید و برای آن‌ها توضیح دهید.

در دولت به رخم گشادی
تاج عزت به سرم بنهادی

۱۰۸ در عبارت زیر چه آرایه‌هایی به کار رفته است؟ درباره آن‌ها توضیح دهید.

ای اقیانوس موج عاطفه و خشونت

۱۰۹ شکل گرافیکی زیر کدام قالب شعری را نشان می‌دهد؟ دو نمونه از آثار ارزشمند زبان فارسی که با این قالب شعری نوشته شده‌اند را نام ببرید.

× ×
□ □
○ ○
△ △

۱۱۰ در عبارت زیر چه آرایه ادبی مشهود است؟

«پیش‌تر چادرها را روی سنگ‌ها زده بودند و سفره‌های هفت سین عید پهن بود؛ سفره‌هایی که در آنها، جای سماق و سمنو را سرنیزه و سیمینوف و حتی سنگ پر کرده بود.»

۱۱۱ جناس را در عبارت‌های زیر بیابید و نوع آن را بنویسید.

۱- سلام او در وقت صبح مؤمنان را صبح است.
۲- گر آدم به کوی تو چندان غریب نیست
چون من در آن دیار هزاران غریب هست
۳- فلک باخت از سهم آن جنگ، رنگ
بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ
۴- چون برسی به کوی ما
خامشی است خوی ما
۵- ای گدایان خرابات خدا یار شماست
چشم انعام ندارید ز انعامی چند

۱۱۲ آرایه تضاد را در عبارت‌های زیر بیابید.

۱- به حلاوت بخورم زهر، که شاهد ساقی است
به ارادات بکشم درد که درمان هم از اوست

۲- میهنی که در دوران دفاع مقدس، لحظه‌های تلخ و شیرین بسیاری را به چشم دیده است.

۳- مرگ در کنار تو زندگی است.

۱۱۳ تعداد جمله را در عبارت‌های زیر مشخص کنید.

۱- امیر فریاد کشید: «وای از جهل مردم!»
۲- عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست
۳- ای وطن، ای دل مرا مأوا

۱۱۴) نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده را مشخص نمایید.

۱- ای وطن، ای تو نور و ما همه چشم

۲- نکته‌ای گویمت که اگر شنوی

۳- ای وطن ای دل مرا مأوا

۴- ای فروتن نیرومند

۱۱۵) برای هر واژه در جدول زیر یک مترادف بنویسید.

واژه	مترادف	واژه	مترادف
۱- خاکساری		۵- چیرگی	
۲- خرسند		۶- مرشد	
۳- هنجار		۷- پشته	
۴- فرع		۸- پندار	

۱۱۶) عبارت زیر به معرفی کدام شاعر می‌پردازد؟

«در اصفهان به دنیا آمد. پدرش از بازرگانان تبریز بود. در جوانی به مشهد و مکه و پس از آن به هند رفت. در دوران شاه‌عباس صفوی لقب «ملک‌الشعرايي» یافت.»

۱۱۷) چه کسی به صائب تبریزی لقب «ملک‌الشعرايي» داد؟

۱۱۸) برای کلمات زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

۱- مشقّت: ۲- اعتبار: ۳- خلاق: ۴- رؤیا:

۱۱۹) گروه کلمات هم‌خانواده را پیدا کنید و در دسته‌های جداگانه بنویسید. (سه کلمه اضافی است).

ناطق - رؤیت - موگل - عبارت - نصاب - ارائه - اتکال - اشتقاق - توگل - عابر - منطق - مشقّت - ماهر - معتبر - نطق - رؤیا - ناظر،

۱۲۰) معنای ساده و روان عبارتهای زیر را بنویسید.

۱- دوست داشتن، بسنده نیست.

۲- هر که ایران را بشناسد، دل بدان خواهد باخت.

۳- از هیچ تکاپویی دریغ نوزد.

۱۲۱) باتوجه به معنای هر کلمه، جای خالی را با حروف مناسب کامل کنید.

۱- مش...ت: سختی (ق - غ)

۲- من...قی: آن چه از روی عقل باشد. (ت - ط)

۳- ن...یب: بهره (ص - ث - س)

۴- ...توار: محکم (س - ث - ص)

۱۲۲) معنای کلمات مشخص شده را بنویسید.

۱- ستایشی است پیراسته از هر آرایش.

۲- ایران خاستگاه بخردان است.

۳- این سفر برای عده‌ای پرفراز و نشیب است.

۴- زندگی آینده پر مشقّت خواهد بود.

۱۲۳) «هاتف اصفهانی» در سرودن چه قالب شعری شهرت دارد؟

۱۲۴) «هاتف اصفهانی» در سرودن غزل از چه کسانی پیروی می‌کرد؟

۱۲۵) باتوجه به توضیح داده شده، کلمه مورد نظر را بنویسید.

۱- جان خسته و فرسوده و به لب رسیده:

۲- کنایه از تعظیم کردن:

۳- رفت و آمد همراه با شتاب:

۴- ره آورد سفر:

۱۲۶) مسند را در عبارت‌های زیر مشخص کنید.

۱- لیک دوست داشتن، بسنده نیست.

۲- خدای بزرگ، پشت و پناه تو و میهن.

۳- تو از تبار ایرانیان نژاده و آزاده هستی.

۱۲۷) باتوجه به جمله‌های داده شده جدول را کامل کنید.

۱- در میان سخنان و پندهای بزرگ‌ترها، این عبارت زیاد به کار می‌رود.

۲- حال شما در زندگی این چنین است.

۳- تو ایران را دوست می‌داری.

۴- زبان به ستایش بگشاید.

نهاد	مفعول	متمم	مسند	قید	فعل

۱۲۸) در هر عبارت، وابسته‌های پیشین را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.

۱- این کشور مردان گُرد، پلان پردل، دلیران و شیران، پهلوانانی نامدار، سرزمینی است که ما بدان می‌نازیم.

۲- تو از آن آزاداندیشانی هستی که پایدار و نستوه، استوار چون کوه می‌کوشند.

۳- ستایشی است پیراسته از هر آرایش

۱۲۹) نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده را بنویسید.

۱- تن و جانت بی‌گزند و میهن آبادان باد

۲- این سرزمین را بدین نام سپند و ارجمند می‌نامند.

۳- باور آور که فرزند ایران و بیشه فرهنگ و ادب و اندیشه را، شیر شیران هستی.

۴- بدین ترتیب بر تعداد چوب‌ها افزود تا به بیش از ده رسانید.

۱۳۰) هر کلمه را در ستون مربوط به خود وارد نمایید.

«حکیمی - فرصت - ثانیه‌شمار - دائمی - تصمیم‌گیری - چیرگی - شادمانی - ارتباط - بهروزی - سپاس گزار - گذشته»

ساده	مشق	مرکب	مشق - مرکب

۱۳۱) عبارت زیر، کدام آرایه ادبی را معرفی می‌کند؟

«تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در کلمه‌های یک نوشته به گونه‌ای که آفریننده موسیقی باشد و به تأثیر کلام بیفزاید.»

۱۳۲) در بیت‌های زیر، واج آرایی کدام حروف اتفاق افتاده است؟

دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود

جامه‌ای بود که قامت او دوخته بود

هر کس که این ندارد حقا که آن ندارد

غم چون تو نازنینی به هزار ناز دارم

۱- رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار

۲- رسم عاشق کشی و شیوه شهر آشوبی

۳- جان بی‌جمال جانان میل جهان ندارد

۴- منم آن نیازمندی که به تو نیاز دارم

۱۳۳) عبارت زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«زندگی یک سفر طولانی است. برای عده‌ای مدت آن کم و برای عده‌ای طولانی است. سفر پر فراز و نشیب است.»

- ۱- آیا در این عبارت از آرایه تشبیه استفاده شده است؟ (در صورتی که پاسخ شما مثبت است ارکان تشبیه را مشخص نمایید).
۲- بین کدام یک از کلمات بالا تضاد وجود دارد؟

۱۳۴) مفهوم کنایی عبارت‌های زیر را بنویسید.

- ۱- از بن جان: ۲- بار به دوش نهادن:

۱۳۵) متضّل کنید.

فیض کاشانی محمد حبله‌رودی قآنی جامی	الف) جامع التمثیل ب) بهارستان ج) پریشان د) شرح صحیفه سجاده
--	---

الف) جامع التمثیل ←

ب) بهارستان ←

پ) پریشان ←

ت) شرح صحیفه سجاده ←

۱۳۶) معنی لغتی که زیر آن خط کشیده شده است را بنویسید.

الف) تا هنگامی که پشتیبان هم باشید ظفرمند می‌شوید.

ب) ادبیات انقلاب، انقلابی است که در درونمایه و محتوای آثار و افکار پدید آمده است.

۱۳۷) معنی بیت زیر را به فارسی روان برگردانید.

الف) به ذکر خود بلند آوازه‌ام کن / رفیق لطف بی‌اندازه‌ام کن

ب) هر قدر هم که تاریخ درنگ کند، به زودی کودکان سنگ ویرانتان خواهند کرد.

پ) خشک گردید هم از دود دل و دیده، دوات / خامه با سوز، رقم کرد به دفتر تشنه»

ت) «چون درآمد در میان غیر خدا / تیغ را دیدم نهان کردن سزا»

ث) «به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است / به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست»

ج) در دولت به رخم بگشادی / تاج عزت به سرم بنهادی

۱۳۸) برای شاعران یا نویسندگان زیر یک اثر (کتاب) نام ببرید.

الف) جامی

ب) سعدی

پ) قیصر امین‌پور

۱۳۹) بیت‌ها و عبارت‌های زیر را معنی کنید.

الف) فرش‌هایش از گلیم و بوریاست.

ب) دشمنی که جز زشتی و پلشتی و کاستی و ددی و بدی نمی‌توان دید.

پ) محمد فرشته بی‌پناهی است، نزدیک به تفنگ صیادی سنگدل

ت) حیف است طایری چو تو در خاکدان غم

ث) ای وطن، ای تو نور و ما همه چشم

۱۴۰) معنی و مفهوم شعر زیر را بنویسید.

الف

سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را اجتماع دوستان یکدلم آمد به یاد

ب

«آه و افسوس از آن روز که در دشت بلا بود آن خسرو بی‌لشکر و یاور تشنه»

پ

بهلول گفت: «چه جای طعام خوردن که سخن گفتن هم نمی‌دانی!»

۱۴۱

برترین و گرمی‌ترین ارمغان ایران به دیگر سرزمین‌ها چیست؟

۱۴۲

دو بیت از چهار بیت زیر را انتخاب کنید و معنی آن را بنویسید.

الف) کنم از جیب نظر تا دامن چه عزیزی که نکردی با من

ب) ده روز مهر گردون افسانه است و افسون نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا

ج) بشر ماورای جلالش نیافت بصر منتهای جمالش نیافت

د) عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژند چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار؟

۱۴۳

معنی واژگان زیر را بنویسید.

الف) ارمغان ب) اسطربلاب

ج) ثنا

۱۴۴) در عبارت زیر، مفعول و متمم را بیابید.

«ملت ایران در هشت سال، حماسه‌های بی‌نظیر آفریدند.»

۱۴۵

در مصراع «گشت حیران آن مبارز زین عمل» چند صفت اشاره وجود دارد؟ مشخص کنید.

۱۴۶

معادل معنایی واژه «اسد» را از متن درس بیابید با آن یک تشبیه بسازید و ارکان آن را مشخص کنید.

۱۴۷

برای هریک از واژه‌های زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

اخلاص، حق، مأمور

۱۴۸

در متن درس، یک تشبیه بیابید و رکن‌های اول و دوم آن را مشخص کنید.

۱۴۹

چهار کلمه مهم املائی از متن درس بیابید و برای هر کدام، یک متضاد و یک مترادف بنویسید.

۱۵۰

در متن درس، دو واژه بیابید که شکل نوشتاری و گفتاری آن‌ها مانند «شنبه» متفاوت باشد.

۱۵۱

کلمات زیر را با صفت‌های بیانی مناسب، گسترش دهید.

مطالب: کاشف:

لهجه: دریا:

۱۵۲

در هریک از جمله‌های زیر، صفت‌های بیانی را بیابید.

۱- زنان اندیشمند، در سربلندی ایران عزیز، نقش مؤثر داشته‌اند.

۲- من آینده‌ای درخشان برای این نوجوان می‌بینم.

۳- برگ‌های سبز، زیر نور گرم خورشید می‌درخشیدند.

۱۵۳

واژه‌های مهم املائی را از متن درس بیابید و بنویسید.

۱۵۴

با توجه به درس، دلیل آزادی پیرمرد را بنویسید.

۱۵۵

در سه بیت پایانی شعر، «قافیه»ها را مشخص کنید.

کای فلان چاشت بده یا شامم نان و آبی که خورم و آشامم

شکر گویم که مرا خوار نساخت به خسی چون تو گرفتار نساخت

داد با این همه افتادگی‌ام عز آزادی و آزادی‌ام

۱۵۶) برای خواندن درست و مناسب متن «آداب نیکان» چه لحنی را باید برگزید؟

۱۵۷

در متن درس، واژه‌هایی را بیابید که در آن‌ها یکی از حروف «ع، غ، ض، ذ» به کار رفته باشد؛ سپس معنای هریک را بنویسید.

۱۵۸

در مصراع زیر، متمم و مفعول را مشخص کنید.

«زین گفته، سعادت تو جویم»

۱۵۹ بیت‌های درس را که ردیف دارند، بنویسید و زیر قافیه آن‌ها خط بکشید.

۱۶۰ در متن درس، شکل نوشتاری کدام واژه‌ها با شکل گفتاری آن‌ها متفاوت است؟ آن‌ها را بنویسید.

۱۶۱ شکل درست کلمه‌های زیر را بنویسید.

«استداده‌ها و ضعف‌ها، محارت‌های لازم، بهره و نسیب، احساسات و حیجانات، نضیر و مانند»

۱۶۲ ردیف و قافیه را در بیت هشتم و هجدهم شعر «پیش از این‌ها» مشخص کنید.

بود، اما در میان ما نبود
مهربان و ساده و زیبا نبود
با وضویی دست و رویی تازه کرد
با دل خود گفت‌وگویی تازه کرد

۱۶۳ سه منظومه از وحشی بافقی را نام ببرید.

۱۶۴ ملیت هر کدام از شاعران و نویسندگان زیر را بنویسید.

رابیند رانات تاگور نزار قبایی لرد آویبوری

۱۶۵ موضوع کتاب «در جستجوی خوشبختی» و است و در فصل نگاه‌شده شده است.

۱۶۶ «ناظر و منظور» توسط و در قالب سروده شده است.

۱۶۷ سه اثر از عبدالرضا رضایی‌نیا نام ببرید؟

۱۶۸ «در جستجوی خوشبختی» اثر کیست و توسط چه کسی ترجمه شده است؟

۱۶۹ از «حنجره‌های شرقی» اثر کیست؟

۱۷۰ هر عبارت را به آرایه‌ی مربوط به آن وصل نمایید.

الف) آه ای پدر، پنهانم کن، پنهان	اغراق
ب) محمد، فرشته بی‌پناهی است	تشبیه
ج) دنیا را خیره کرده‌اند با آن‌که در دستانشان جز سنگ نبود	کنایه
د) گذشته رفته و آینده نیامده است	تکرار
	مراعات نظیر
	مجاز
	تضاد

۱۷۱ آثار حمید سبزواری بیشتر در چه زمینه‌ای است؟ دو اثر از او را نام ببرید.

۱۷۲ کنایه را در بیت‌های زیر بیابید و درباره‌ی آنها توضیح دهید.

۱) گفت بر من تیغ تیز افراشتی

۲) تیغ را دیدم نهان کردن سزا

۳) گفت من تیغ از پی حق می‌زنم

۱۷۳ هسته هر گروه اسمی را مشخص نمایید و نوع وابسته آن را بنویسید.

۱- این قلموها را از آن مغازه خریدم.

۲- میلیون‌ها سال از عمر موجودات زمین می‌گذرد.

۳- شما کدام کتاب را بیشتر دوست دارید؟

۱۷۴ کلمات هم‌خانواده را دسته‌بندی کنید و بنویسید. (سه کلمه اضافی است)

دلیل، تصفیه، متناهی، مهجور، مقلد، مطلع، حیرت، قلاده، اطلاع، نهایت، حیران، صاف، طلیعه، تحیر، تقلید، تجلی، صراف، هجر.

۱۷۵ آرایه ادبی هر بیت را به آن وصل کنید.

۱- عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژند

۲- کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر

۳- تأمل در آینه دل کنی

۴- می‌توانم بعد از این با این خدا

چون بر آید این همه گل‌های نغز کامکار؟

این همه صورت برد بر صفحه‌ی هستی به کار

صفایی به تدریج حاصل کنی

دوست باشم دوست پاک و بی‌ریا

(تکرار)

(استعاره)

(تشبیه)

(تشخیص)

(اغراق)

۱۷۶ در هر گروه، دور کلمه‌ای را که با بقیه هم خانواده نیست، خط بکشید.

۱- مراجع - ارجاع - عروج - رجوع

۲- محروم - حرمت - رحیم - احترام

۳- شیوع - شیعه - شیع - تشیع

۱۷۷ برای هر کلمه، واژه‌ای متضاد بنویسید.

۱- سر بلند: ۲- شجاع:

۳- اهریمن: ۴- مظلوم:

۱۷۸ با توجه به معنای هر واژه حروف مناسب را در جای خالی قرار دهید.

۱- با: بادی که از شمال غرب می‌وزد. (س، ص، ث)

۲- آ ک: یک ماده شیمیایی (ه، ح)

۳- ایر: پرنده (ط، ت)

۴- منت ر: چشم به راه (ذ، ض، ظ، ز)

۱۷۹ در هر جمله یک غلط املائی وجود دارد، آن را پیدا کنید و شکل درست آن را بنویسید.

۱- دوستم دوشمبه به تهران خواهد آمد.

۲- در میان میوه‌های تابستانی، امبه بسیار خوش تر است.

۳- محمد، جونمردی به خرج داد و به او کمک کرد.

۱۸۰ نام نویسنده آثار زیر را بنویسید.

۱- حس ششم:

۲- منشآت:

۳- دری به خانه خورشید:

۱۸۱ عبارت زیر به معرفی کدام یک از افراد مهم دوران قاجار می‌پردازد؟

پدرش آشپز قائم‌مقام بود. در جوانی وارد دستگاه ولیعهد تبریز شد. پس از چندی سرپرستی ولیعهد به او سپرده شد. در تهران به صدراعظمی ناصرالدین شاه رسید و با اصلاحاتی که انجام داد، مخالفان وی از پای نشستند و شاه را بر علیه او تحریک کردند. ناصرالدین شاه او را تبعید و دستور قتل او را صادر کرد.

۱۸۲ سه اثر از سلمان هراتی نام ببرید؟

۱۸۳ هر عبارت، کدام نویسنده یا شاعر معاصر را معرفی می‌کند؟

۱- از اعضای هیأت مؤسس انجمن نویسندگان کودک و نوجوان.

۲- از جمله نویسندگان و پژوهشگرانی که عمر خود را وقف پژوهش و مطالعه در حوزه معارف اهل بیت (ع) کرده است.

۳- وی با شعر انقلاب، پیوندی ناگسستنی داشت و به شغل معلمی مشغول بود.

۱۸۴ کلمات ردیف و قافیه را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

۱) چون بادب و تمیز باشی پیش همه کس عزیز باشی

۲) روزی که در آن نکرده‌ای کار آن روز ز عمر خویش مشمار

۳) کای فرازنده این چرخ بلند وی نوازنده دل‌های نژند

۱۸۵ ویژگی‌های زبانی شعر سلمان هراتی را بنویسید.

۱۸۶ ویژگی‌های زبانی شعر ایرج میرزا چیست؟ و چه موضوعاتی را شامل می‌شود؟

۱۸۷ «هفت اورنگ» توسط چه کسی و به تقلید از چه کتابی نوشته شده است؟

۱۸۸ کدام یک از عارفان و عالمان دینی قرن دوم و سوم، درباره علم توحید در بغداد سخن گفته است؟

۱۸۹ آرایه مراعات نظیر در بیت زیر، میان چه کلماتی برقرار است؟

ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ما را انیس و مونس شد

۱۹۰ هر کتاب را به نویسنده آن وصل کنید.

جامع التمثیل

اسرار التوحید

بهارستان

سرگذشت شهید مهدی باکری

حیب یوسفزاده

حبله رودی

محمد بن منور

سعدی

جامی

۱۹۱ نوع صفت‌های بیانی را مشخص کنید.

۱- رمیده ۲- متعالی ۳- دانا

۴- نویسنده ۵- دیدنی ۶- روستایی

۱۹۲ صفت‌های بیانی زیر را در جای خالی مناسب خود در جدول قرار دهید.

«تهرانی - پوشیدنی - رفته - راننده - نژد - سحر خیز - گویا - خورده - شنوا - نغز - افتاده - گذشته - پرسیان - گفتنی - نویسنده - جرمی»

بیانی ساده	مفعولی	فاعلی	لیاقت	نسبی

۱۹۳ در عبارت‌های زیر وابسته‌های پیشین و نوع آن‌ها را در هر گروه اسمی مشخص کنید.

۱) چندمین روز هفته تعطیل است؟ (۲) هیچ کتابی در کتابخانه نبود. (۳) مریم زیباترین لباسش را پوشید.

۱۹۴ در هر یک از عبارت‌های زیر کلمه «دانشمند» چه نقش دستوری را به عهده گرفته است؟

۱- دانشمند، آبرو و سرمایه مملکت است.

۲- دیروز دانشمندی را دیدم.

۳- به دانشمند باید احترام کرد.

۴- ای دانشمند عزیز! تو شایسته احترامی.

۱۹۵ زمان و نوع فعل‌ها را در بیت زیر مشخص کنید.

می‌کوش که هر چه گوید استاد گیری همه را به چابکی یاد

۱۹۶ نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده است را مشخص نمایید.

۱) کان روز به علم تو چه افزود

۲) کای فلان چاشت بده یا شامم

از کرده خود چه برده‌ای سود

نان و آبی که خورم و آشامم

۱۹۷ نقش دستوری کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده است را مشخص کنید.

می‌باش به عمر خود سحر خیز از خواب سحر گهان پرهیز

۱۹۸ تعداد جمله را در عبارت‌های زیر مشخص کنید.

۱- زنهار مگو سخن به جز راست

۲- می‌باش به عمر خود سحر خیز

۳- کای فرازنده این چرخ بلند

۴- کای فلان چاشت بده یا شامم

هر چند تو را در آن ضررهاست

از خواب سحر گهان پرهیز

وی نوازنده دل‌های نژد

نان و آبی که خورم، آشامم

۱۹۹ در عبارت‌های زیر، نوع ضمیرها را مشخص نمایید.

۱- بدیشان چنین گفت رستم که من بدین خون نهادم دل و جان و تن

۲- من از حق خویش گذشتم.

۳- رضا و علی را دیدم و از آنان، حال شما را پرسیدم.

۴- این کتاب را برای چه می‌خوانی؟

۵- هیچ‌کس حق چون و چرا ندارد.

۲۰۰ کلمات مخفف را در عبارت‌های زیر پیدا کنید.

۱) خار بر پشت زنی زین سان گام (۲) پیر گفتا که چه عزت زین به

۳) کان روز به علم تو چه افروزد (۴) وز خواب سحر گهان پرهیز

۲۰۱ آرایه‌های بیت زیر را نام ببرید:

الف) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است.

ب) آن یکی چون نیست با آخیار یار / لاجرم شد پهلوی قَجّار جار

پ) سحر بر شاخسار بوستانی / چه خوش می‌گفت مرغ نغمه‌خوانی

ت) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

۲۰۲ نوع آرایه ادبی را با توجه به عبارت زیر، فقط نام ببرید.

الف) گل می‌روید بهار، گل می‌روید

ب) بحر آفرید و بر و درختان و آدمی

۲۰۳ بیت‌های داده شده را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید :

«خارکش پیری با دلخ درشت

لنگ لنگان قدمی بر می‌داشت

۳) کای فرازنده این چرخ بلند

در دولت به رخم بگشادی

نوجوانی به جوانی مغرور

آمد آن شکر گزاریش به گوش

۷) خار بر پشت، زنی زین سان گام

پیر گفتا که چه عزت زین به؟

شکر گویم که مرا خوار ساخت

الف) قالب این شعر است .

ب) در ابیات بالا یک اضافه تشبیهی و یک اضافه استعاری بیابید و بنویسید.

پ) در بیت سوم منظور از واژه «فرازنده چرخ بلند» چه کسی است؟

ت) مفهوم مصرع «که نیم بر در تو بالین نه» چیست؟

ث) در بیت هفتم منظور از کلمه «دولت» چیست؟

ج) از نظر پیر خارکش، عزت و آزادگی چیست؟

۲۰۴ واژه‌های گفتاری را به نوشتاری تبدیل کنید.

الف) پمبه (.....) (ب) ممبر (.....)

۲۰۵ مفهوم عبارت «پسران تو، مردان نیایش و شمشیرند» در شعر «ای وطن» چیست؟

۲۰۶ در بیت: «باد خشم و باد شهوت، باد آز / برد او را که نبود اهل نماز»، مولانا چه نکته‌ای را بیان می‌کند؟

۲۰۷ در جمله زیر فعل را مشخص کنید و زمان، شخص و شمار، بن ماضی و مضارع آن را بنویسید.
قطره‌های آب از شکاف سقف می‌لغزید.

۲۰۸ در بیت زیر، فعل‌ها را پیدا کنید، زمان و شخص آنها را بنویسید.

«گفت: بر من تیغ تیز افراشتی
از چه افکندی، مرا بگذاشتی؟»

۲۰۹ جمله‌ها را با دقت بخوانید و جدول را کامل کنید.

ایران سرزمینی بزرگ، عزیز و شکوهمند است.

در دوران جنگ تحمیلی، خیل عظیم نوجوانان و جوانان بسیجی و جان‌برکفان ارتشی و سپاهی، این پهنه خدایی را به بنیایی استوار تبدیل کردند.

نهاد	مفعول	نشانه مفعول	حرف اضافه	متمم	مسند	فعل

۲۱۰ درباره کمال‌الدین بهزاد چه می‌دانید؟

۲۱۱ واژه‌هایی بنویسید که شکل نوشتاری و گفتاری آن‌ها متفاوت است.

۲۱۲ ابتدا نقش واژه‌هایی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده است، بنویسید، سپس بیت را به نثر روان برگردانید.

«راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار
از کجا گردد پدیدار، این همه نقش و نگار؟»

۲۱۳ با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید:

۱) زنهار مگو سخن به جز راست هر چند تو را در آن، ضررهاست

۲) هر شب که روی به جامه خواب کن نیک تأمل اندر این باب

۳) کان روز به علم تو چه افزود وز کرده خود چه برده‌ای سود

۴) روزی که در آن نکرده‌ای کار آن روز ز عمر خویش مشمار

۲۱۴ «اسرارالتوحید» در مورد زندگی ابوسعید ابوالخیر است که نوه اش آن را نوشته است. از مهم‌ترین مثنوی‌های فارسی می‌توان به

..... و اشاره کرد. در جست‌وجوی خوشبختی نوشته است.

۲۱۵ از کدام گزینه، وابسته پیشین دریافت نمی‌شود؟

الف) کیست آن صورت‌گر ماهر که بی تقلید غیر ب) چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار

ج) آن روز ز عمر خویش مشمار د) آن را که نیست عالم غم نیست عالمی

۲۱۶ تفاوت معنایی، در کدام گزینه دیده می‌شود؟

الف) عزت از خواری نشناخته‌ای ب) خداوند بخشنده دستگیر

ج) بود اما در میان ما نبود د) خانه‌اش در آسمان، دور از زمین

۲۱۷ به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

الف) هسته و وابسته را در بیت زیر پیدا کنید و بنویسید.

«از علی آموز اخلاص عمل شیر حق را دان منزه از دغل»

ب) الف) در بیت زیر، مفعول کدام است؟

«در غزا بر پهلوانی دست یافت زود شمشیری بر آورد و شتافت،»

پ) در بیت زیر، یک آرایه ادبی نام ببرید.

«در غزا بر پهلوانی دست یافت زود شمشیری بر آورد و شتافت،»

۲۱۸ به سؤال زیر پاسخ دهید.

الف) از نظر پیر خارکش، عزت و آزادی در چیست؟

ب) چه رابطه‌ای بین شعر حافظ و نقاشی کمال‌الدین بهزاد بود؟

۲۱۹ معنی ابیات زیر را به فارسی روان بنویسید.

الف - تأمل در آینه دل کنی صفایی به تدریج حاصل کنی.

الف) شکر گویم که مرا خوار نساخت به خسی چون تو گرفتار نساخت.

ب)

ب) در غزا بر پهلوانی دست یافت / زود شمشیری بر آورد و شتافت

پ)

شد چنان از تف دلکام سخنور تشنه / که ردیف سخنش آمده یک سر، تشنه

۲۲۰) معنی لغات مشخص شده را بنویسید.

الف) تن و جانت بی گزند.

ب) سرانجام فتوای تاریخی صادر کرد.

پ) مرا بزرگ داشتی و حرمت نهادی.

ت) دریا همیشه در جزر و مد است.

ث) خدا برای خفاش دو چشم سرخ و دو حدقه آفرید.

ج) در راه طراری به وی باز خورد.

۲۲۱) با توجه به ابیات زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید.

محمد در آغوش پدرش / چونان پرنده‌ای / آشیان دارد. از بیم دوزخ آسمان / آه ای پدر پنهانم کن پنهان / بال‌های من در برابر این توفان ناتوان است ناتوان / در برابر این تیرگی / و آنها که در بالا در پروازند.

الف) یک نمونه تشبیه بیابید. (مشبه و مشبه‌به را مشخص کنید)

الف) ب) منظور از آنها در بالا در پروازند چیست؟

ب) ج) توفان استعاره از چیست؟

پ) د) عبارت "آه ای پدر پنهانم کن پنهان" چند جمله دارد؟

ت) ر) منظور از بیم دوزخ آسمان چیست؟

۲۲۲) درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

الف) در کلمه حتماً / حتمن، شکل دوم صحیح‌تر است.

ب) هنگام افزودن پیشوند «ب» به فعل‌هایی که با همزه شروع می‌شوند، املائی کلمه تغییر می‌کند و «ی» جایگزین همزه می‌شود.

پاسخنامه تشریحی

۱ هر گاه بخواهیم مقصود خود را بیان کنیم، از زبان بهره می‌گیریم؛ اما اگر بخواهیم مفهوم مورد نظر خود را زیباتر بیان کنیم، از ادبیات استفاده می‌کنیم. زبان، ساده و بی‌پیرایه است؛ اما در ادبیات از آرایه ادبی یا عناصر زیبایی سخن استفاده می‌شود.

۲ بزرگی خود را کنار گذاشته‌اند (در برابر بزرگی خداوند همه بزرگان کوچک هستند)

۳ خورشید مانند تویی گرد در آسمان می‌درخشد.

مشبه ← خورشید / مشبه به ← توپ / ادات تشبیه ← مانند / وجه شبه ← درخشیدن

۴ پرندگان - طاووس - استوارترین

۵ بال‌هایی: مفعول / این بال‌ها: نهاد / جای رگ‌ها و نشانه‌های آن: مفعول

۶ بیت اول: ردیف: به من نزدیک تر قافیه‌ها: من و گردن

بیت دوم: ردیف: ندارد قافیه‌ها: خدا و بی‌ریا

۷ مفاهیم: مفهوم عوامل: عامل

۸

نخستین	عامل	مهم	صبح	صادق
صفت شمارشی هسته	صفت بیانی	صفت بیانی	صفت بیانی	صفت بیانی
یک	اثر	ادبی	این	انقلاب
صفت شمارشی هسته	صفت بیانی	صفت اشاره	صفت اشاره	صفت بیانی
همان	ملت	غیور		
صفت اشاره	صفت بیانی			

۹ ۱- پول نقره یا طلا / آسیب ۲- پاک ۳- آفریننده - خلاق ۴- رود بزرگ

۱۰

۱ آن نقاش ماهر که بدون تقلید از کسی، این همه نقش و نگار بر صفحه جهان نقاشی کرده است، کیست!

۲ برای شناخت خداوند باید به دلت که همانند آینه است مراجعه کنی تا کم کم به پاکی و صفا دست پیدا کنی.

۳ از راه دل و شعور، حقیقت هستی را ببین؛ تا هر چیزی را که با چشم سر نمی‌توانی ببینی، درک کنی.

۴ از کارهای شگفت و عجیب آفرینش خداوند یکتا، رازهای پیچیده عالمانه در آفریدن خفاش‌ها است.

۱۱ گاهی گردباد کوچکی (گردباد: هسته / کوچک (صفت بیانی ساده) / ی: وابسته پیشین (ی نکره) | یک گردباد کوچک | / لنگلنگان از راه می‌رسید. / قید / نهاد

چادر هلی باران خورده را مشت و مال می‌داد.

هسته وابسته وابسته پسین

پسین (صفت بیانی)

عده‌ای [یک‌عده] قرآن می‌خواندند و بعضی نندندند به ساعتشان (ساعت خود/ نگاه می‌کردند).

وابسته پیشین مفعول نهاد قید متمم مضاف‌الیه

وابسته پسین

۱۲ احوال بهلول - جولاهگان - جامع التمثیل - مظاهر - مطابقت

۱۳ ملاصدرا - فلسفه - ادبیات

۱۴ در سرودن قالب قصیده تبحر داشت و در دوره قاجار زندگی می‌کرد.

۱۵ درازنا ← طول / لیک ← اما / روشن‌رایان ← نیک‌اندیشان / زودن ← پاک کردن / ارجمند ← گران بها / (بن جان و سوغات اضافه هستند).

۱۶

۱ قرن ۵

۲ عربی

۳ معرفی برخی از بزرگان عارف و شرح اصطلاحات و الفاظ رایج میان آن‌ها

۴ استاد فروزانفر

۱۷ تاریخ ادلان ← مستوره کردستانی

رسالة قشیریه ← ابوالقاسم قشیری

گلستان ← سعدی

تنفس صبح ← قیصر امین‌پور

۱۸) شناختن ← بن مضارع شناس + ان شناساند (او واقعیت را به من شناساند).

ترسیدن ← بن مضارع ترس + ان ترساند (همسایه ما را با تهدیدهایش ترساند).

رنجیدن ← بن مضارع رنج + ان - رنجاند (دوستم مرا از خود رنجاند).

(نهاد + مفعول + متمم + فعل)

۱۹) ۱- سه جزئی (نهاد + مسند + فعل) ۲- سه جزئی (نهاد + متمم + فعل)

۳- سه جزئی (نهاد + مفعول + فعل) ۴- چهار جزئی (نهاد + مفعول + متمم + فعل)

۲۰) ۱- متمم / مسند ۲- نهاد ۳- قید / نهاد

۱- مرا ← «م» نقش متمم دارد، زیرا در عبارت به معنای «برای» من است.

شادمان ← نقش «مسند» را دارد زیرا در پاسخ به سؤال چگونه است، آورده می‌شود.

۲- رخ من عیان است ← «رخ» نقش نهاد را دارد.

۳- سر به هم آورده نقش «قید» را دارد.

اجتماع دوستان یکدلم به یاد آمد ← که نقش نهاد را دارد.

۲۱) در عبارت زیر، «۲» تشبیه به کار رفته است که عبارتند از:

۱- فرهنگ و ادب و اندیشه (مشبه) بیشه (مشبه به) (وجه شبه و ادات تشبیه حذف شده است).

۲- تو (مشبه) شیر (مشبه به) (وجه شبه و ادات تشبیه حذف شده است).

۲۲)

۱- نهان - عیان (تضاد)

۲- غم - شادی (تضاد) / غم شادمان است (پارادوکس و تشخیص)

۳- سوختن جان (کنایه) / آتش و سوخت (مراعات نظیر)

۲۳) از آسمان سبز: سلمان هراتی پریشان: قآنی

۲۴) کنایه، آوردن عبارتی در غیر معنی حقیقی آن است. کنایه عبارتی است که هم معنی نزدیک دارد و هم معنی دور و منظور نویسنده معنی دور آن است. در واقع، هرگاه بخواهیم دربارهٔ مطلبی، به طور غیرمستقیم صحبت کنیم و دربارهٔ امری پوشیده سخن بگوییم، از «کنایه» بهره می‌گیریم.

مانند: با چشم ادب نگر پدر را

وز گفته او مپیچ سر را

سریچیدن، کنایه از نافرمانی کردن است.

۲۵) هردوی آن‌ها از وزیران لایق و کارآمد بودند که در عصر جهل و عقب‌ماندگی منشأ خدمات بازرشی شدند. امیرکبیر مدارس زیادی را در شهرها و روستاهای ایران ایجاد کرد. از جمله مدرسهٔ دارالفنون را تأسیس کرد. قائم‌مقام و امیرکبیر در مقام صدارت، دست شاهزادگان قاجار را از مال و اموال دولتی کوتاه کردند و اوضاع کشور را سروسامان دادند.

۲۶) فیض کاشانی: قرن یازدهم

حافظ شیرازی: قرن هشتم

قآنی: قرن دوازدهم

خواجه رشیدالدین فضل‌الله: قرن هفتم

۲۷)

مهیّا	پیامبران	توفان	حُلق	تاریخ	وطن
معنی	مفرد	جمع	جمع مکسر	هم خانواده	مترادف
فراهم	پیامبر	توفان‌ها	اخلاق	مورّخ	میهن

۲۸)

ترس و وحشت یک کودک فلسطینی، از بمباران‌ها و حملهٔ وحشیانهٔ اسرائیلی‌ها به سرزمین فلسطین، در این قسمت از شعر بیان شده است.

۲۹) باید به حالت سوگوارانه، حسرت و افسوس، سوز و اندوه آنها توجه داشت و با قرار دادن خود در آن حال و موقعیت، متن را با لحن مناسب خواند.

۳۰) در کلماتی مانند «جزء اول» و «شیء نورانی»، نشانهٔ «-» کسره نیست؛ به این نشانه «نقش‌نمای اضافه» می‌گویند.

۳۱)

واژه	هم‌خانواده	مترادف	متضاد	واژه تازه
سعادت	سعید، مسعود	خوشبختی	شقاوت، بدبختی	سعادت‌مند
ضرر	مضر، متضرّر	زیان	سود، فایده	بی‌ضرر

۳۲) الف) جامی

ب) قیصر امین‌پور

آثار نورالدین عبدالرحمن جامی عبارتند از: «دیوان اشعار، هفت اورنگ، نجات الانس و بهارستان»

آثار قیصرامین‌پور عبارتند از: «در کوچه آفتاب، تنفس صبح، مثل چشمه مثل رود، به قول پرستو و آینه‌های ناگهان»

۳۳) الف) صبحانه // زمان اول صبح ب) شنوندگان ج) کافی د) فرمانبردار // مطیع ه) معیار، اندازه // هدیه و سوغات

۳۴) وی استاد دانشگاه و شاعر موفق معاصر بود که در سال ۱۳۳۸ در خوزستان به دنیا آمد. امین‌پور ابتدا در رشتهٔ پزشکی تحصیل می‌کرد، اما پس از مدتی به ادبیات روی آورد و به درجهٔ دکتری نائل شد. وی در نهایت پس از تحمل یک دوره بیماری، در سال ۱۳۸۶ درگذشت. تعدادی از آثار امین‌پور عبارت‌اند از: «در کوچهٔ آفتاب، تنفس صبح، آینه‌های ناگهان و دستور زبان عشق».

۳۵) به تکرار حرف یا صدا (صامت، مصوت) در عبارت یا بیت، «واج آرایبی» می‌گویند.
رشتهٔ تسیبب اگر بگسست، معذورم بدار
واج آرایبی حروف «س» و «ق»

۳۶) اتحاد و همبستگی رمز موفقیت در زندگی و شکست دشمنان است.

۳۷) گزینهٔ «۳»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هدهد صبا: صبا به هدهد تشبیه شده است.

۲) تاج عزت: عزت به تاج تشبیه شده است.

۴) کاغذ ذهن: ذهن به کاغذ تشبیه شده است.

۳۸) این بیت دارای ۴ جمله است:

تمام طول هفته را به انتظار جمع‌ام / دوباره صبح، ظهر، نه! غروب شد، نیامدی

۴ ۳ ۲ ۱

افعال: ام در جمعه «ام» (هستم)، نه (به معنی «نیامدی» است و شبه‌جمله محسوب می‌شود)، شد، نیامدی

۳۹) گزینهٔ «ج» - گزینهٔ (الف) جمع کلمهٔ «معدن»، گزینهٔ (ب) جمع کلمهٔ «فایده» و گزینهٔ (د) جمع کلمهٔ «سر» است؛ اما استعمار، مفرد است.

۴۰) پرهای طاووس: مشبه مانند: ادات دسته گل پر نقش و نگار: مشبه به رنگارنگ: وجه‌شبه

۴۱) مصراع اول: (یکی را گرامی و بزرگ داشتن) مصراع دوم: کسی را دلیل کردن (یکی را کوچک و پست شمردن)

۴۲)

روزگار: مشبه چون: ادات ابر و باد: مشبه به ناپایدار و گذرا: وجه‌شبه

۴۳)

فلسطین را سرزمین ما، اسرائیلیان بدانند.

۴۴)

پیامبر اسلام (ص). شاعر از خداوند می‌خواهد که پیامبر را شفیعتش در آخرت قرار دهد.

۴۵)

بالاترین درجهٔ ایمان خوبی کردن به مردم است.

من دانش آموز هستم. من زندگی می‌کنم در ...

من کتاب‌هایم را دوست دارم و هر روز آن‌ها را می‌خوانم.

۴۶)

مفرد	عمل	فعل	وقت	فاصله	برکت	عقل	وظیفه
جمع	اعمال	افعال	اوقات	فواصل	برکات	عقول	وظایف

۴۷)

به عهدهٔ دانش آموز.

۴۸)

یعنی با امیدواری می‌توانیم آیندهٔ خوبی برای کشور بسازیم.

۴۹) آن روز - آن خسرو بی لشکر و یاور - آن بر

۵۰) بیت پنجم: بر - در (جناس اختلافی)

۵۱) «با لب خشک و دل سوخته و دیدهٔ تر»

صفت بیانی صفت بیانی صفت بیانی
با لب خشک / با دل سوخته / با دیدهٔ تر
گروه اسمی متمم گروه اسمی متمم گروه اسمی متمم

۵۲) خشک ≠ تر بزرگ ≠ کوچک اکبر ≠ اصغر

۵۳) دامنش بگرفت ← التماس کرد.

سبب تاریکی دل می‌شود ← گمراه می‌کند.

۵۴) شعر زیبا، هم در گزینش لفظ و هم در بیان معنا توجه مخاطب را بر می‌انگیزد.
صفت بیانی نهاد متمم متمم مفعول
صفت بیان صفت بیانی مضاف الیه مضاف الیه مضاف الیه

میرزای بزرگ مرجع شجاع، فتوای تاریخی را نوشت.
صفت بیانی نهاد بدل مفعول
صفت بیانی صفت بیانی صفت بیان

۵۵) تو کسی هستی که باعث سربلندی ایران می شوی و در زمینه فرهنگ و ادب پیشرفت خواهی کرد.

۵۶) همه / ارمغان ها / راد / آداب

۵۷) خاستگاه / فروغ، خیرگی / سپاس، بگزار

۵۸) فصل بهار - ابر - گل ها - خاک تاریک - عقل - رعد و برق

۵۹) الف) مشبه: پای ملخ / مشبه به: داس / ادات تشبیه: مانند / وجه شبه: در برگرفتن

ب) مشبه: او / مشبه به: نور / ادات تشبیه: مثل / وجه شبه: روشنایی

۶۰) به عهده دانش آموز

۶۱)

فعل	بن مضارع	مصدر	زمان
رفت	رو	رفتن	ماضی
دارد	دار	داشتن	مضارع

۶۲) به اختیار دانش آموز

۶۳)

زهر هجر کشتی زندگانی ساحل مقصود گوی سعادت

۶۴)

صعود ≠ نزول فروغ ≠ تاریکی درنگ ≠ عجله دوزخ ≠ بهشت

۶۵)

تأمل - سرور - کائنات - مهیا

۶۶)

عمق - وقت - فعل - کائن

۶۷)

گسترده: گسترش، گستردن اضطراب: مضطر

منحرف: انحراف توکل: وکیل

۶۸)

سدرةالمنتهی: درختی در آسمان هفتم

صعود کن: بالا برو

۶۹)

استوار: پا برجا
متانت: وقار

نهاد	وابسته پیشین	۱	۲	۳	۴
نهاد	وابسته پیشین	فلان	این		
	هسته	رفتار	میهن	دانش	
مفعول	وابسته پیشین	زشت	ایران	آسمانی	اندکی
	هسته		هدف	فرزند	
متمم	وابسته پیشین		اصلی قیام خود	ان_دلاوری	
	هسته		پیشوایی	قلک	
مسند	وابسته پیشین		امام خمینی	دهنش	
	هسته	باعث		جمع	
	وابسته پسین	تنبیه شما			

۷۰)

وابسته پیشین	الف	ب	ح	د
وابسته پیشین	چند			
صفت اشاره	همان			
صفت پرسشی			کدام	
صفت تعجبی			چه	
صفت شمارشی		دومین		
وابسته پسین	هسته	روز	صبح	کتاب
صفت بیانی	خواندنی			درسی
مضاف الیه		شروع مدرسه	زیبایی	

۷۱

الف) سه جزئی گذار به مفعول

ب) دیشب، پدر چند لباس زیبا برای دختر کوچکش خرید
گروه اسمی مفعول گروه اسمی متمم

چند لباس زیبا دختر کوچکش ← دختر: هسته، کوچک: صفت بیانی ساده، ش: مضاف‌الیه
صفت مبهم هسته صفت بیانی ساده

۷۲

پاسخ:

الف) هر انسان آگاه (ب) چند شاعر ایرانی جوان
صفت مبهم هسته صفت بیانی ساده (وابسته پیشین)
صفت مبهم هسته صفت نسبی صفت بیانی ساده (وابسته پسین)

ج) کدام میدان شهر (د) چهارمین پیامبر الوالعزم
صفت پرسشی هسته مضاف‌الیه صفت شمارشی هسته صفت بیانی

۷۳) سه هزار بیت / گوناگون / مفاهیم ادبیات عاشورایی

۷۴) مقتل منظوم - ترکیب‌بند

۷۵) منصور سمعانی (قرن ۶) - جلال الدین محمد بلخی (قرن ۷) - فدایی مازندرانی (قرن ۳) - حمید سبزواری (معاصر) - اکبری شلدره (معاصر)

۷۶) ۱) درست ۲) نادرست ۳) نادرست ۴) درست

توضیح عبارت‌های نادرست:

۲ - بخش نخست دیوان شعر فدایی مازندرانی در قالب ترکیب‌بند سروده شده است که حدود ۴۲۰۰ بیت دارد.
۳ - بخش دوم دیوان او در قالب‌های گوناگون به بیان مفاهیم عاشورایی پرداخته است.

۷۷) ۱) فدایی مازندرانی ۲) منصور سمعانی

۳) مولوی ۴) حمید سبزواری

۷۸) ۱) لب و دیده و دل ← مراعات‌نظیر

۲) تر و بر ← جناس

۳) بحر بلا ← اضافه تشبیهی (بلا به بحر تشبیه شده است)

۴) دل سوخته ← کنایه از کسی که اندوه زیاد دارد.

۷۹

۱) صمیمی شده بودیم.

۳) در مورد او تصمیماتی گرفته‌ام.

۲) تصمیم خود را عوض نکرد.

۴) پشیمان شده‌ام.

۸۰) ۱) درست ۲) نادرست ۳) نادرست

توضیح گزینه‌های نادرست:

۲ - در کنایه، مقصود گوینده، معنای دور آن است.

۳ - در این بیت، آرایه‌های تکرار (شیر - من)، جناس (هوا، گوا) و تلمیح اشاره به عبارت: (الاعمال بالنیات) دارد.

۸۱) مشابه: آل نبی مشابه: ماهی ز آب بیرون افتاده ادات: چو وجه‌شبه: تپیدن دل از تشنگی

معنی بیت: مانند ماهی که از آب بیرون می‌افتد، خاندان پیامبر دلشان از تشنگی در سینه می‌سوخت و می‌تپید.

۸۲

۵	۴	۳	۲	۱		
این	چند	کدام			وابسته پیشین	نهاد
دکتر	کارگر	آدم		تو	هسته	
		بدجنسی			وابسته پیشین	
					وابسته پیشین	مسند
					هسته	
					وابسته پیشین	
چند			چه	عجب	وابسته پیشین	مفعول
بررسی/آزمایش		تو	حرف	لباس	هسته	
دقیق			ها/عجیبی بامزه		وابسته پسین	
					وابسته پیشین	متمم
	کارگاه				هسته	
	نچاری				وابسته پسین	
نیاز دارد		اذیت کرده است فعالیت می کنند	زد	می پوشی	فعل	

۸۳) ۱- این ← صفت اشاره / چه ← صفت تعجبی

۲- فلان ← صفت مبهم / چندین ← صفت مبهم

۳- دومین ← صفت شمارشی

۴- چند ← صفت مبهم

۸۴) ۱- نهاد - متمم ← (وقتی که عباس جوان به آب فرات رسید به یاد تشنگی امام حسین، تا قیامت تشنه ماند)
نهاد متمم

۲- (ش) ← متمم (در غذا با او)

۳- مفعول ← (آن کسی که در بهشت همه را (تشنه را) سیراب نمی کند به کدامین گناه در کنار آب فرات در حالی که تشنه بود، کشته شد)
مفعول

معنی بیت ۲: آن حضرت فوری شمشیر را بر زمین انداخت و در جنگ با آن پهلوان سستی کرد.
متمم متمم

۸۵) گروه اسمی نهاد: مردم دین باور و انقلابی ایران
هسته صفت بیانی صفت بیانی مضاف‌الیه

گروه اسمی متمم: پیشوایی بنیان‌گذار فرزانه انقلاب اسلامی
هسته صفت مضاف‌الیه مضاف‌الیه

گروه اسمی متمم: تعالیم الهی
هسته مضاف‌الیه

گروه اسمی مفعول: سه اصل اصلی
صفت شمارشی هسته صفت بیانی

گروه اسمی متمم: همان آغاز
صفت اشاره هسته

گروه اسمی متمم: عنوان هدف اصلی قیام خود
هسته مضاف‌الیه مضاف‌الیه مضاف‌الیه

۸۶) ۱) آن (وابسته پیشین = صفت اشاره)

۲) کجا (وابسته پیشین = صفت پرسشی)

۳) این (وابسته پیشین = صفت اشاره)

۴) چند (وابسته پیشین = صفت مبهم)

۸۷) ۱- غذا ۲- دوات ۳- عطشان ۴- زایا

۸۸) ۱- تشنه - سیراب

۲- بزرگ و کوچک/ اکبر و اصغر

۸۹) ۱- کثیر - تکثیر ۲- زایش - زاینده ۳- مرقوم - ارقام

۹۰) آخر = منتها / غیر ممکن = محال / پر فروش = توفنده / زیبا = نغز

۹۱) ماهیت: ذات و چیستی، توفنده: پر خروش، متفق: هماهنگ، پرستار: مطیع

۹۲) جلوه، متجلی / هجر، مهجور / تقلید، قلاده / پرستار، پرستنده / متفق و فائق ← اضافه هستند.

۹۳) حیران = متحیر، تحیر / تماثل = مثال، امثال / هجر = هجران، مهاجرت

۹۴) اسرار حکیمانه - هجر - کشتزار - حدقه - متفق - ظنین.

نهاد	مفعول	مسند	متمم	فعل
جوانه			با نگرانی	نگاه کرد
بال‌های ظریف سنجاقک			در روشنایی روز	می‌درخشید
خورشید	نور سوزانش		بر سینه‌ی زمین	پهن می‌کرد
نو	سنگ مهربانی			هستی

۹۶ به اختیار دانش آموز است.

۹۷ (۱) نهاد = اسرار پیچیده حکیمانه، هسته ← اسرار

(۲) نهاد = پره‌های طاووس، هسته ← پر

(۳) نهاد = نور کم‌رنگ شادی، هسته ← نور

۹۸ (۱) گفت / آری / خانه‌ی او بی‌ریاست / فرش‌هایش از گلیم و بوریاست ← این بیت دارای ۴ جمله است.

(۲) زود پرسیدم / پدر / اینجا کجاست؟ / گفت / اینجا خانه خوب خداست. ← این بیت دارای ۵ جمله است.
مفادا

(۳) محال است / سعدی / راه صفا جز در پی مصطفی توان رفت. ← این بیت دارای ۳ جمله است.

(۴) عقل‌ها حیران شود / چون (چگونه) از خاک تاریک نژد این همه گل‌های نغز کامکار برآید. ← این بیت دارای ۲ جمله است.

۹۹ آب نیل = متمم / - ش در گفتمش (متمم) (به او گفتم) / دلگیر = مسند / رعد و برق = نهاد.

۱۰۰ می‌گردی ← مضارع دوم شخص مفرد / کرده بود ← ماضی سوم شخص مفرد / می‌آورم ← مضارع اول شخص مفرد / می‌خواهند ← مضارع سوم شخص جمع

۱۰۱ ردیف: به من نزدیک / قافیه: من، گردن

۱۰۲ (الف) نادرست - ماه و ستاره ← مراعات نظیر

(ب) درست - دو کنایه به کار رفته است:

۱- تاج بر سر نهادن ← کنایه از بزرگی رساندن ۲- از تخت به خاک آوردن ← کنایه از پست کردن

۱۰۳ (الف) الله نور السماوات و الارض

(ب) نحن اقرب من حبل الوريد

۱۰۴ (۱) تلمیح، تشبیه (۲) بر و سر ← جناس ناقص اختلافی (۳) زمین و آسمان ← تضاد (۴) فرش، گلیم و بوریا ← مراعات نظیر

توضیح گزینه ۱ ← در بیت اول اشاره و تلمیح دارد به آیه «تعز من تشاء و تذلل من تشاء» و در «تاج بخت، بخت را به تاج تشبیه کرده است.

۱۰۵

۱۰ باب

۱۰۶ سید رضی

۱۰۷ ۱- در دولت گشودن ← کنایه از سعادت و خوشبختی ۲- تاج عزت ← تشبیه ۳- تاج و سر ← مراعات نظیر

۱۰۸ ۱- ای (وطن): غیر انسان مورد خطاب قرار گرفته است. (تشخیص)

۲- وطن به اقیانوس تشبیه شده است.

۳- عاطفه و خشونت را به اقیانوس تشبیه کرده است .

(۴) عاطفه و خشونت: تضاد

۱۰۹ «مثنوی - شاهنامه‌ی فردوسی - لیلی و مجنون نظامی - بوستان سعدی» در قالب مثنوی سروده شده‌اند.

۱۱۰ واج آرایی / مراعات نظیر (سماق و سمنو) (سرنیزه و سیمینوف) واج آرایی حرف «س»

۱۱۱ ۱- صباح / صبح: جناس ناقص اختلافی

۲- غریب، غریب: جناس تام: غریب } مصراع اول ← عجیب
مصراع دوم ← بیگانه

۳- جنگ، رنگ: جناس ناقص اختلافی

۴- کوی، خوی: جناس ناقص اختلافی

۵- انعام، انعام: جناس ناقص اختلافی

۱۱۲ ۱- درد، درمان ۲- تلخ، شیرین ۳- مرگ، زندگی

۱۱۳ پاسخ:

۱- امیر فریاد کشید / وای / از جهل مردم ← دارای ۳ جمله است.

۲- عاشقم بر همه عالم / همه عالم از اوست ← دارای ۲ جمله است.

۳- ای وطن / ای (وطنی که) / دل مرا مأوا هستی. ← دارای ۳ جمله است.

۱۱۴ ۱- تو نور هستی
مسند

۲- به تو نکته‌ای گویم
متمم

۳- مأوای دل من هستی
مضاف‌الیه

۱۱۵ (۱) تواضع (۲) قانع (۳) قاعده - معیار (۴) غیر اصلی

۵) غلبه (۶) راهنما (۷) مقدار انبوه (۸) وهم

۱۱۶ صائب تبریزی

۱۱۷ شاه‌عباس دوم صفوی

۱۱۸ ۱- مشتق - اشتقاق ۲- معتبر - عبور ۳- مخلوق - خلقت ۴- رؤیت - ارائه

۱۱۹ ۱- ناطق - نطق - منطق ۲- رؤیت - ارائه - رؤیا

۳- موکل - اتکال - توکل ۴- عبارت - عابر - معتبر

۵- مشقت - اشتقاق (نصاب، ناظر و ماهر اضافه هستند)

۱۲۰ پاسخ:

۱- دوست داشتن، کافی نیست.

۲- هر کس که کشور ایران را بشناسد، به آن علاقه‌مند خواهد شد.

۳- از هیچ تلاش و کوششی کوتاهی نکند.

۱۲۱ پاسخ:

۱- مشقت ۲- منطقی ۳- نصیب ۴- ستوار

۱۲۲ پاسخ:

۱- پیراسته: آراسته / آرایش: آلودگی ۲- خاستگاه: محل پیدایش

۳- فراز و نشیب: بلندی و پستی ۴- مشقت: سختی

۱۲۳ ترجیع‌بندهای عرفانی

۱۲۴ سعدی، حافظ

۱۲۵ پاسخ:

۱- نیم‌جان ۲- سر فرود آوردن ۳- تکاپو ۴- سوغات

۱۲۶ پاسخ:

۱- پسند ۲- پشت و پناه تو و میهن ۳- از تبار ایرانیان نژاده و آزاده

۱۲۷

نهاد	مفعول	متمم	مسند	قید	فعل
۱ این عبارت	-	در میان سخنان و پندهای بزرگ‌ترها	-	زیاد	به کار می‌رود
۲ حال شما	-	در زندگی	این چنین	-	است
۳ تو	ایران را	-	-	-	دوست می‌داری
۴ -	زبان	به ستایش	-	-	بگشاید

۱۲۸ ۱- این (این کشور مردان‌گرد) ← صفت اشاره

۲- آن (آن آزاداندیشان) ← صفت اشاره

۳- هر (هر آرایش) ← صفت مبهم

۱۲۹ ۱ نهاد / مسند ← تن و جان، نقش نهاد را دارد. / آبادان، نقش مسند را دارد.

۲- مفعول ← سرزمین، نقش مفعول را دارد.

۳- را در این عبارت (بدل از حرف اضافه) است و به حرف اضافه (برای) تبدیل می‌شود. پس (بیشه فرهنگ و ادب و اندیشه) متمم است. ← برای فرهنگ و ادب

۴- قید

۱۳۰

پاسخ:

ساده	مشتق	مرکب	مشتق - مرکب
حکیمی → مشتق	دائم + ی	ثانیه + شمار	به + روز + ی (بهریزی)
فرصت	چیره + گی	سیاس + گزار	تصمیم + گیر + ی
ارتباط	شاد + مان + ی		
	گذشت + ه		

۱۳۱ (واج‌آرایی)

۱۳۲ پاسخ:

۱- (س) ۲- (ش) ۳- (ج) ۴- (ز) و (ن)

۱۳۳ ۱- بله / زندگی (مشبه) / سفر (مشبه به) / طولانی یا کوتاه بودن، پر فراز و نشیب بودن (وجه شبه) ادات تشبیه (حذف شده است)

۲- فراز و نشیب (تضاد)

بین کلمات «کم» و «طولانی» ذاتاً تضادی وجود ندارد. کلمه «کم» با «زیاد» و کلمه «طولانی» با «کوتاه» تضاد دارد.

۱۳۴ پاسخ:

۱- با تمام وجود ۲- بر عهده بودن

۱۳۵ جامع التمثیل: محمد جله‌رودی / بهارستان: جامی / پریشان: قآنی / شرح صحیفه سجادیه: فیض کاشانی

الف «جامع التمثیل» ← محمد جله‌رودی

«شرح صحیفه سجادیه» ← فیض کاشانی

«بهارستان» ← جامی

«پریشان» ← قآنی

ب بهارستان ← جامی

جامع التمثیل ← محمد جله‌رودی

پ شرح صحیفه سجادیه ← فیض کاشانی

پریشان ← قآنی

جامع التمثیل ← محمد جله‌رودی

بهارستان ← جامی

ت شرح صحیفه سجادیه ← فیض کاشانی

پریشان ← قآنی

۱۳۶

الف ظفرمند: پیروز، فاتح

ب درونمایه: اصل هر چیز، محتوا

۱۳۷

الف

با نام و یاد خود درجه‌ام را بالا ببر و مرا همراه لطف و بخشش بی‌نهایت گردان.

ب

هر قدر که تاریخ مجازاتان را به تأخیر بیندازد، در نهایت کودکان با سنگ‌هایشان شما را نابود خواهند کرد.

پ دوات از آه و دل و اشک چشم خشک شد و قلم نیز با سوز دل روی دفتر کلمه «تشنه» را نوشت.

ت هنگامی که دیدم هدفم از ضربه به تو، انتقام‌گیری است، شایسته دانستم که شمشیر را پنهان کنم.

ث سم را با شیرینی و دلنشینی می‌خورم؛ زیرا دهنده زهرم یک زیباروست و درد را با محبت و عشق تحمل می‌کنم؛ زیرا درمان را هم او می‌بخشد.

ج اقبال و خوشبختی را مانند دری به رویم باز کردی و عزت و سرفرازی را مانند تاجی بر سرم نهادی.

۱۳۸

الف «نفحات الانس، تحفة الاحرار، از آثار جامی هستند.

ب «گلستان، بوستان»

پ «تنفس صبح، آینه‌های ناگهان»

۱۳۹

الف جنس فرش‌های خانه خدا (مسجد) از پشم گوسفند و حصیر بافته شده از نی است.

ب دشمن ایران چیزی جز کردار زشت و ناپاکی و عیب و وحشی‌گری و بدی ندارد.

پ محمد الدوره چون فرشته‌ای تنها و بی‌پناه است که در تیررس اسلحه شکارچی بی‌رحم اسرائیل قرار گرفته است.

ت ظلم است که پرنده‌ای مانند تو در سرای غم بماند.

ث ای وطن، تو مانند نور هستی و ما چون چشمانی هستیم که روشنایی خود را از تو می‌گیریم.

۱۴۰

الف هنگامی که برگ‌های جمع‌شده غنچه را دیدم، اجتماع و همنشینی دوستان بکدل و صمیمی به یادم آمد.

ب) آه می کشم و افسوس می خورم که آن شاه بی سپاه و یاور در آن سرزمین رنج و بلا تشنه بود.

پ) بهلول گفت شکایتی از نداشتن آداب غذا خوردن نمی کنم؛ چرا که آداب صحبت کردن را هم نمی دانی.

۱۴۱) اندیشه، خرد و فرهنگ

۱۴۲) الف) سر تا پایم را که نگاه می کنم می بینم که محبت و خوبی را در حق من تمام کردی.

ب) محبت چند روزه دنیا مثل داستان زودگذر است و تو را جادو می کند. ای یار خوبی کردن در حق دوستان را یک فرصت بدان.

ج) انسان چیزی آن سوتر و والاتر از بزرگی خداوند پیدا نکرده است و چشم ها چیزی بالاتر از زیبایی خدا ندیده است.

د) عقل انسان دچار حیرت می شود که چگونه از خاک تاریک و بی روح این همه گل های سرخ زیبا به وجود می آید.

۱۴۳)

الف) تحفه، سوغات

ب) ابزاری که در نجوم قدیم برای تعیین وضعیت ستارگان به کار می رفت.

ج) ستایش، شکر

۱۴۴) هشت سال: متمم (بعد از حرف اضافه آمده است.) حماسه های بی نظیر: مفعول (چه چیزی را آفریدند؟ حماسه های بی نظیر را)

۱۴۵) دو صفت اشاره: آن میارز، این عمل

صفت اشاره هسته صفت هسته

۱۴۶)

حضرت علی (ع) مانند یک شیر در مقابل دشمنان می ایستاد.

مشبه ادات مشبه به وجه شبه

تشبیه

اسد = شیر

۱۴۷) اخلاص: خالص / مخلص

حق: حقوق / محقق

مأمور: امر / امیر

۱۴۸) امروز نوجوانان شاداب و با ایمان و جوانان سرزنده و پاک آیین میهن اسلامی، همانند قلل استوار و پایدارند.

مشبه

مشبه

مشبهه

۱۴۹) به عهده دانش آموز.

۱۵۰) به عهده دانش آموز.

۱۵۱) پاسخ: مطالب خواندنی / کاشف بزرگ / لهجه زیبا / دریای ژرف

۱۵۲) ۱- اندیشمند / عزیز / مؤثر ← صفت بیانی

۲- درخشان ← صفت بیانی

۳- سبز، گرم ← صفت بیانی

۱۵۳) به اختیار دانش آموز.

۱۵۴) اینکه نمی خواست منت انسان های فرومایه را بکشد و با تلاش خود روزی کسب می کرد.

۱۵۵) شام، آشام / خوار، گرفتار / افتادگی، آزادگی

۱۵۶) لحن روایی

۱۵۷) به عهده دانش آموز

۱۵۸)

زین گفته سعادت تو جویم

متمم مفعول

[از این گفته، سعادت تو را می جویم]

متمم مفعول

۱۵۹) بیت سوم: باش (ردیف) / مهربان و جان (قافیه) ← با مادر خویش، مهربان باش

آماده خدمتش به جان باش

قافیه ردیف

قافیه ردیف

بیت ششم: باشی (ردیف) / تمیز و عزیز (قافیه) ← چون با ادب و تمیز باشی

پیش همه کس عزیز باشی

قافیه ردیف

قافیه ردیف

۱۶۰) مهربان - مهربون / گویم - می گم / شود - بشه

۱۶۱) استعدادها / مهارت های لازم / بهره و نصیب / احساسات و هیجانات / نظیر و مانند

۱۶۲)

ما، زیبا نبود گویی، رویی تازه کرد

قافیه ردیف قافیه ردیف

۱۶۳)

«فرهاد و شیرین»، «ناظر و منظور»، «خلد برین»

۱۶۴

رایبند رانات تاگور: هندی نزار قبای: سوری لرد آویبوری: انگلیسی

۱۶۵

خوشبختی و امید و تربیت / هفده فصل

۱۶۶ وحشی باقی - مثنوی

۱۶۷ نقد شاعران معاصر - فرشته بفرستید - از حنجره‌های شرقی.

۱۶۸ لرد آویبوری - ابوالقاسم پاینده

۱۶۹

عبدالرضا رضایی‌نیا

آثار عبدالرضا رضایی‌نیا عبارت‌اند از: «نقد شعر معاصران، فرشته بفرستید و از حنجره‌های شرقی»

۱۷۰

الف) تکرار (ب) تشبیه (ج) مجاز (مردم دنیا) (د) تضاد

۱۷۱ بیشتر سروده‌هایش در فضای انقلاب است. «سرود سپیده، سرود درد، از آثار حمید سبزواری است.

۱۷۲

۱) تیغ افراشتن ← کنایه از آماده جنگ بودن

۲) نمان کردن تیغ ← کنایه از شمشیر نکشیدن

۳) تیغ زدن ← کنایه از جنگیدن

۱۷۳ ۱- این قلموها (این: صفت اشاره) (وابسته پیشین) / قلمو: هسته

گروه اسمی مفعول

آن مغازه (آن: صفت اشاره) (وابسته پیشین) / مغازه: هسته

گروه اسمی متمم

۲- میلیون‌ها سال (میلیون‌ها: صفت شمارشی) (وابسته پیشین) / سال: هسته

گروه اسمی نهاد

عمر موجودات زمین (عمر: هسته) / موجودات: مضاف‌الیه (وابسته پسین) / زمین: مضاف‌الیه (وابسته پسین)

گروه اسمی متمم

۳- کدام کتاب (کدام: صفت پرسشی) (وابسته پیشین) / کتاب: هسته

گروه اسمی مفعول

۱۷۴ متناهی، نهایت - مهجور، هجر - مقلد، قلاده، تقلید - مطلع، اطلاع، طبعه - حیرت، حیران، تحیر - تصفیه، صاف

کلمات اضافه (صرافی، تجلی، دلیل)

۱۷۵

۱- تشخیص (عقل‌ها حیران شود)

۲- استعاره (صورت‌گر ← استعاره از خداوند)

۳- تشبیه (آینه دل)

۴- تکرار (دوست، دوست)

۱۷۶ ۱- عروج ۲- رحیم ۳- شنیع

۱۷۷ ۱- سرافکنده ۲- ترسو ۳- فرشته ۴- مزدور، ستمگر

۱۷۸ صبا / آهک / طایر / منتظر

۱۷۹ ۱- دوشنبه ۲- انبه ۳- جوانمردی

۱۸۰ ۱- محمود حکیمی ۲- قائم‌مقام فراهانی ۳- سلمان هراتی

۱۸۱ امیرکبیر

۱۸۲ «از این ستاره تا آن ستاره»، «از آسمان سبز»، «دری به خانه خورشید» آثار سلمان هراتی هستند.

۱۸۳ ۱- فرهاد حسن‌زاده ۲- محمود حکیمی ۳- سلمان هراتی

۱۸۴ ۱- ردیف: باشی، باشی / قافیه: عزیز، تمیز ۲- قافیه: کار، مشمار ۳- قافیه: بلند، نژند

۱۸۵ صمیمیت، سادگی، بی‌پیرایگی، از ویژگی‌های زبانی شعر سلمان هراتی است.

۱۸۶ ساده، روان و مشتمل بر کلمات و تعبیرات عامیانه است و مسائل اجتماعی را به زبانی ساده و شوخی‌های نیش‌دار بیان می‌کند.

۱۸۷ جامی - خسته نظامی

۱۸۸ شیخ جنید بغدادی

۱۸۹ (ستاره، ماه و بدرخشید) مراعات‌نظیر دارند.

۱۹۰ جامع‌التمثیل ← حبله‌رودی

اسرارالتوحید ← محمد بن منور

بهارستان ← جامی

سرگذشت شهید مهدی باکری ← حبیب یوسف‌زاده

۱۹۱) ۱- صفت مفعولی ۲- بیانی ساده ۳- صفت فاعلی

۴- صفت فاعلی ۵- صفت لیاقت ۶- صفت نسبی

۱۹۲)

بیانی ساده	مفعولی	فاعلی	لیاقت	نسبی
نغز	رفته	راننده	پوشیدنی	تهرانی
نژند	خورده	گویا	گفتنی	چرمی
سحر خیز	افتاده	شنوا		
	گذشته	پرسان		
		نویسنده		

۱۹۳) ۱- چندمین ← صفت پرسشی ۲- هیچ ← صفت مبهم ۳- زیباترین ← صفت عالی

۱۹۴) ۱- نهاد ۲- مفعول ۳- متمم ۴- منادا

۱۹۵) می کوش (فعل امر) گوید - می گوید (مضارع اخباری) گیری ← بگیری (مضارع التزامی)

۱۹۶) ۱- ضمیر پرسشی - صفت پرسشی

۲- ضمیر مبهم / شام ← به من (متمم)

۱۹۷) سحر خیز: مسند / خواب: متمم

در طول عمر خود سحر خیز باش ← چگونه باش ← سحر خیز

مسند

خواب نیز پس از حرف اضافه «از» آمده است و نقش متمم دارد.

۱۹۸) ۱) زنهار / مگو سخن به جز راست / هر چند تو را در آن ضررهاست (۳ جمله)

۲) می باش به عمر خود سحر خیز / از خواب سحر گهان بپرهیز (۲ جمله)

۳) ای (کسی که) / فرازنده این چرخ بلند (هستی) / وی (وای کسی که) / نوازنده دل های نژند (هستی) (۴ جمله)

۴) ای فلان / چاشت بده / یا شامم بده / نان خورم / آبی آشامم (۵ جمله)

۱۹۹) پاسخ:

۱- بدیشان - بدین ← ضمیر اشاره

۲- خویش ← ضمیر مشترک

۳- آنان ← ضمیر اشاره

۴- چه ← ضمیر پرسشی

۵- هیچ کس ← ضمیر مبهم

۲۰۰) ۱) زین ← از این ۲) به ← بهتر

۳) کان ← که آن ۴) وز ← و از

۲۰۱)

الف) واج آرایی حرف «خ» و «ز» / خزان، وزان: جناس ناقص اختلافی

ب) یار / جار: جناس ناقص اختلافی اختیار ≠ فجار: تضاد {اخیار: برگزیدگان / نیکان / فجّار: بدکاران}

پ) تشخیص - سخن گفتن مرغ نغمه خوان بوستان / مرغ: مراعات نظیر واج آرایی «ر» و «س» در مصرع اول

ت) ابر / باد / مه / خورشید / فلک: مراعات نظیر

۲۰۲)

الف) کلمه «گل»، و فعل «می روید» تکرار شده است.

بهار / گل: مراعات نظیر است.

ب) بحر / بر: جناس ناقص افزایشی بحر / بر / درختان: مراعات نظیر است.

۲۰۳)

الف) مثنوی

ب) اضافه تشبیهی: تاج عزت //// دانه شکر /// رخس پندار

اضافه استعاری: در دولت

پ) خداوند

ت) محتاج نیستم

ث) خوشبختی و ثروت

ج) محتاج کسی نبودن عزت است.

۲۰۴ الف) پنبه ب) منبر

۲۰۵ یعنی پسران تو هم اهل عبادتند و هم اهل جنگ و شجاعت.

۲۰۶ هر کسی که اهل نماز نیست با خشم و شهوت خود را به هلاکت می‌اندازد.

۲۰۷ «می‌لغزید» زمان ← ماضی استمراری

شخص و شمار ← سوم شخص مفرد

بن ماضی: لغزید بن مضارع: لغز

۲۰۸ فعل‌ها عبارتند از: در مصراع اول: گفت، افراشتی و در مصراع دوم: افکندی، بگذاشتی

زمان فعل‌ها: تمام فعل‌ها ماضی یا گذشته هستند.

شخص فعل‌ها: گفت: سوم شخص مفرد و بقیه فعل‌ها دوم شخص مفرد هستند.

۲۰۹

نهاد	مفعول	نشانه مفعول	حرف اضافه	متّم	مسند	فعل
ایران	-	-	-	-	سرزمینی بزرگ، عزیز و شکوهمند	است.
خیل عظیم نوجوانان و جوانان بسیجی و جان‌برکفان ارتشی و سپاهی	این پهنه خدایی	را	به	دوران جنگ تحمیلی بنیانی استوار	-	تبدیل کردند.

۲۱۰ نقاش و مینیاتورساز مشهوراواخرعهد تیموری و اوایل دوره صفوی؛ لقب وی کمال‌الدین و از مردم هرات و شاگرد سیداحمد تبریزی بود. شاه طهماسب اول نزد بهزاد نقاشی آموخته است.

۲۱۱ شنبه - شنبه - پنبه - پنبه - منبر - منبر - سنبل - سمبل

۲۱۲ مصراع اول ← کس: نهاد نمی‌داند: فعل

فصل بهار: متّم

مصراع دوم ← پدیدار: مسند گردد: فعل

معنی بیت: کسی به درستی نمی‌داند که این همه نقش و نگار در فصل بهار از کجا به وجود می‌آید.

۲۱۳ الف) جمله «جز راست نباید گفت؛ هر راست نشاید گفت» با کدام بیت تضاد معنایی دارد؟ پاسخ: بیت گزینه «۱» می‌گوید: همیشه راست بگو؛ حتی اگر به ضرر تو باشد؛ اما این جمله می‌گوید: شایسته نیست هر راستی را بگویی!

ب) بیت «غافل منشین نه وقت بازی است / وقت هنر است و سرفرازی است» با کدام بیت ارتباط دارد؟ پاسخ: با بیت گزینه «۴» ارتباط معنایی دارد و به استفاده مفید از روزهای زندگی اشاره دارد.

۲۱۴ محمدبن منور - مثنوی معنوی - بوستان - لردآویبوری

۲۱۵ گزینه «د»

توضیح سایر گزینه‌ها:

الف- آن صورتگر ماهر ب- این تصاویر ج- آن روز

صفت اشاره هسته صفت اشاره هسته صفت اشاره هسته

در گزینه «د» بعد کلمه «آن» اسم یا هسته نیامده است، پس صفت اشاره نیست.

۲۱۶ الف- سایر گزینه‌ها توصیف خداوند بود؛ اما این گزینه صحبت جوان خطاب به پیرمرد خارکش است.

۲۱۷

الف

اخلاص عمل / شیر حق
هسته وابسته پسین (مضاف‌الیه) هسته وابسته پسین (مضاف‌الیه)

ب شمشیری: شمشیری را برآورد.

پ در / بر: جناس ناقص اختلافی / واج آرایبی حروف «د - و - ر»

۲۱۸

الف عزت و آزادی بی‌نیاز بودن از افراد پست و فرومایه است.

ب هر دو جلوه هنری لطیفی بودند که درد سردار زخمی را تسکین دادند و مایه آرامش روحی او شدند.

۲۱۹ اگر به قلب پاک و روشنت نگاهی بندازی و در آن بیندیشی، به تدریج به پاکی درون دلت دست پیدا خواهی کرد.

الف خدا را شکر می‌کنم که مرا خوار نکرد و محتاج انسان پست و فرومایه‌ای چون تو نگردانید.

ب امیرالمؤمنین (ع) در جنگ بر دشمنی مسلط شد و سریع شمشیرش را از نیام بیرون آورد و به سمت او حمله کرد.

پ دهان شاعر چنان از حرارت و اندوه درونی خشک شد که ردیف شعرش تماماً کلمه «تشنه» شد.

۲۲۰

الف بی‌گزند: بدون آسیب

ب فتوا: رأی عالمی دینی در حکم شرعی

پ حرمت: احترام، عزت

ت

جزر: پایین رفتن آب دریا

ث حدقه: مردمک چشم، کاسه چشم

ج طرار: دزد

۲۲۱

الف (الف) محمد در آغوش پدرش / چونان پرنده‌ای محمد : مشبهه پرنده: مشبه‌به

الف

ب) هواپیماهای اسرائیلی

ب

ج) بمب‌ها و فوکرها

پ

د) ۳ جمله

۱) آه: شبه جمله است و یک جمله محسوب می‌شود.

۲) ای پدر: منادا و شبه جمله است و یک جمله مستقل به حساب می‌آید.

۳) پنهانم کن: یک جمله امری است.

ت

ر) ترس کودک از موشک‌هایی که از هواپیماهای دشمن فرو می‌ریزند و آسمان را تبدیل به جهنم کرده‌اند.

۲۲۲

الف نادرست

ب درست

